

Economisch-Statistische Berichten

ALGEMEEN WEEKBLAD VOOR HANDEL, NIJVERHEID, FINANCIËN EN VERKEER
 ORGAAN VOOR DE MEDEDEELINGEN VAN DE CENTRALE COMMISSIE VOOR DE RIJNVAART
 UITGAVE VAN HET INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN

14^E JAARGANG

WOENSDAG 9 JANUARI 1929

No. 680

INHOUD.

	Biz.
DE NIEUWE VERVOEROVEREENKOMST TUSSENEN DE NEDERLANDSCHE SPOORWEGEN EN DE MIJNBESTUREN door <i>H. M. H. A. van der Valk</i>	26
De September- en Decemberzittingen van het Financiële Comité van den Volkenbond door <i>Mr. Dr. J. van Walré de Bordes</i>	28
Het vraagstuk der Havenschappen in het licht der praktijk door <i>C. Vermey</i> met Naschrift door <i>Mr. Dr. H. J. D. van Lier</i>	29
BUITENLANDSCHE MEDEWERKING:	
De buitenlandsche schulden van Frankrijk en de herstelbetalingen door <i>Prof. B. Nogaro</i>	33
AANTEEKENINGEN:	
Het Handelsverdrag tusschen Duitschland en Zuid-Afrika	34
Overzicht van de Koffiemarkt in 1928	36
De vooruitzichten op de Tinmarkt	37
De wijziging van het Indexcijfer van groothandels-prijzen van „The Economist”	37
Indexcijfers van groothandels-prijzen	38
MAANDCIJFERS:	
Statistisch Overzicht van den economischen toestand van Nederland	40
Postchèque en Girodienst	41
STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN	41—48
Geldkoersen. Bankstaten. Goederenhandel.	
Wisselkoersen. Effectenbeurzen. Verkeerswezen.	

INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN. Algemeen Secretaris: *Mr. Q. J. Terpstra.***ECONOMISCH-STATISTISCHE BERICHTEN.****COMMISSIE VAN ADVIES:**

Prof. Mr. D. van Blom; J. van Hasselt; Jhr. Mr. L. H. van Lennep; Mr. K. P. van der Mandele; Prof. Dr. E. Moresco; Prof. Dr. N. J. Polak; Mr. Dr. L. F. H. Regout; Dr. E. van Welderen Baron Rengers; Prof. Mr. H. R. Ribbius; Jan Schilthuis; Mr. Q. J. Terpstra; Prof. Mr. F. de Vries.

Gedelegeerd lid: *Prof. Mr. Dr. G. M. Verrijn Stuart.*Assistent-Redacteur: *H. M. H. A. van der Valk*Secretariaat: *Pieter de Hoochweg 122, Rotterdam*

Telefoon Nr. 3000. Postrekening 8408.

Abonnementsprijs voor het weekblad franco p. p. in Nederland f 20,—. Buitenland en Koloniën f 23,— per jaar. Losse nummers 50 cents. Leden en donateurs van het Instituut ontvangen het weekblad gratis.

De verdere publicaties van het Instituut uitgaande ontvangen de abonné's, leden en donateurs kosteloos, voor zover daaromtrent niet anders wordt beslist.

Aangeteekende stukken: *Bijkantoor Ruijgeplaatweg.*

Advertenties f 0,50 per regel. Plaatsing bij abonnement volgens tarief. Administratie van abonnementen en advertenties: *Nijgh & van Ditmar's Uitgevers-Maatschappij, Rotterdam, Amsterdam, 's-Gravenhage. Postchèque- en girorekening No. 6729.*

8 JANUARI 1929.

De geldmarkt werd na de jaarswisseling wel iets ruimer; het aanbod van geld bleef echter nog zeer beperkt, zoodat er in de rente nog maar weinig verandering kwam. Particulier disconto was iets gemakkelijker en kon voor 4% à 4⁷/₁₆ pCt. worden ondergebracht. Ook callgeld werd in groote bedragen aangeboden, zoodat de rente hiervoor van 4% pCt. tot 4 à

4¹/₂ pCt. terugliep; de prolongatierente bleef nog steeds hoog. Aanvankelijk werd nog 5 pCt. genoteerd; Vrijdag was de notering zooals gewoonlijk lager, 4¹/₂ à 4¹/₂ pCt., maar Zaterdag noteerde men weder 4¹/₂ pCt.

* * *

Op den weekstaat van De Nederlandsche Bank geeft de post binnenlandsche wissels een kleine vermeerdering te zien; hij klom van f 92,5 millioen tot f 95,7 millioen. De stijging is geheel toe te schrijven aan meerdere credietwischen van den Staat: in de afgelopen week werd voor een bedrag van f 4 millioen aan schatkistpapier rechtstreeks bij de Bank ondergebracht. De beleeningen blijken met f 28 millioen te zijn teruggelopen. Het tegoed van het Rijk, dat de vorige weekstaat had aan te wijzen, maakte plaats voor een debetsaldo van de schatkist, ten bedrage van f 1,2 millioen.

De goudvoorraad der Bank bleef vrijwel op dezelfde hoogte. De zilvervoorraad nam met f 100.000 af. De post papier op het buitenland en de diverse rekeningen op de actiefzijde der balans daalden resp. met f 300.000 en f 1,6 millioen. De biljettencirculatie blijkt met f 19,7 millioen te zijn teruggedaan. De rekening-courant-saldi van anderen daalden met f 1,9 millioen. Het beschikbaar metaalsaldo geeft een stijging van f 5,1 millioen te zien. Het dekkingspercentage bedraagt 51¹/₂.

* * *

De wisselmarkt was zeer stil en ondanks de iets ruimere geldmarkt eerder flauwer en niet in overeenstemming met de willige stemming van den oudejaarsdag. Ponden liepen van 12,08¹/₁₆ tot 12,07% terug; Marken daalden van 59,27 tot 59,24 en Dollars, die aanvankelijk gezocht bleven, moesten aan het einde der week het geheele avance weder prijsgeven. Ook de stemming voor Zwitserland was geheel gekeerd; na 48,01 werd gisteren weder voor 47,94 afgedaan. Alleen Spanje bleef prijshoudend en eerder nog iets vaster.

LONDEN, 7 JANUARI 1929.

Het aanbod van geld was de afgelopen week zeer ruim. Op den eersten dag van het jaar stelden de banken groote bedragen aan geld, die zij in verband met de jaarswisseling in kas hadden, ter beschikking van de markt. Geld op korten termijn was dan ook tegen 2¹/₂ pCt. en soms nog lager te verkrijgen. Op Woensdag werden er zelfs Februariwissels tegen 4 pCt. van de hand gedaan. Tegen het einde der week trokken de koersen iets aan. Het disconto bij de inschrijving op schatkistbiljetten bedroeg ongeveer 4⁵/₁₆ pCt. Algemeen verwacht men deze week een vermindering van het aanbod.

DE NIEUWE VERVOEROVEREENKOMST, TUSSCHEN DE NEDERLANDSCHE SPOORWEGEN EN DE MIJNBESTUREN.

Op 1 Juli jl. is een nieuwe overeenkomst tusschen de directie der Nederlandsche Spoorwegen en de besturen der gezamenlijke Limburgsche Mijnen inzake een vrachttarief voor steenkolen, briketten en cokes in werking getreden.

Over deze overeenkomst, die, in verband met de geringe openbaarheid, welke aan haar is gegeven, voor het publiek vrijwel onopgemerkt tot stand kwam, hebben bij de jongste debatten over de Waterstaatsbegroting enkele Kamerleden den Minister om inlichtingen verzocht. De Minister heeft hierop geantwoord, dat het nu nog niet den tijd was hieromtrent eenige gegevens te verstrekken.¹⁾

Het is intusschen wel van belang de nieuwe overeenkomst inzake de kolentarieven aan een nader onderzoek te onderwerpen. Voor wij hiertoe overgaan, volgen hieronder eerst de voornaamste bepalingen uit dit contract.

a. Aan elke Limburgsche Mijndirectie, die in een tijdvak van 12 achtereenvolgende maanden over afstanden van meer dan 50 KM. een bepaalde, voor elke mijndirectie afzonderlijk vastgestelde hoeveelheid steenkolen, briketten en cokes over de lijnen van de Nederlandsche spoorwegen vervoert — de som dier hoeveelheden bedraagt 4.500.000 ton — zullen de volgende reducties worden verleend:

10 pCt. van de door de Nederlandsche spoorwegen over afstanden van minder dan 50 KM. genoten vracht volgens klasse D 15;

25 pCt. van de door de Nederlandsche spoorwegen over afstanden van 50 KM. of langer genoten vracht volgens klasse D 15, met dien verstande, dat in geen enkele relatie een hogere contractvracht dan f 3,10 per ton in rekening zal worden gebracht.

b. Bij een in de overeenkomst nader omschreven geregeld vervoer in extra-treinen wordt een gereduceerde vracht in rekening gebracht van f 2,40 per ton naar Rotterdam, f 2,50 per ton naar Amsterdam en f 2,60 per ton naar Beverwijk, welke vrachten, indien een der mijndirecties zich tot een vervoer in extra-treinen als vorenbedoeld van ten minste 1.500.000 ton verbindt en deze hoeveelheid wordt bereikt, worden teruggebracht op f 2,— per ton voor Rotterdam, f 2,10 per ton voor Amsterdam en f 2,20 per ton voor Beverwijk. In dat geval zullen deze vrachten voor alle mijndirecties gelden, die geregeld extra-treinen, als in de overeenkomst bedoeld, doen loopen.

c. Het vervoer van voor de Nederlandsche spoorwegen bestemde steenkolen, briketten en cokes mag niet medetellen tot berekening van de sub a. en b. genoemde minimum-hoeveelheden.

d. Telkenmale wanneer de vracht, welke de Nederlandsche spoorwegen voor vorenbedoeld vervoer genieten, een verlaging ondergaat, wordt de reductie van dat tijdstip af met evenveel verminderd als de vorenbedoelde verlaging bedraagt.

De overeenkomst wordt gesloten voor een periode van 2 jaren.

* * *

De belangen der Spoorwegen en Mijnen loopen niet parallel. Voor de eersten is het kolentransport een van de belangrijkste bronnen van inkomsten, terwijl de Mijnen daarentegen voor die plaatsen, welke zoowel per spoor als te water te bereiken zijn met het oog op het goedkope vervoer zich bij voorkeur van den waterweg bedienen, indien ten minste het spoorwegtarief van de mijnen tot de dichtst bij liggende overlaadhaven niet te hoog is. Het nieuwe contract komt evenwel de mijnen in hun transportkosten tegemoet en verleent hun een reductie van 10 pCt. over

¹⁾ Zie Handelingen van de Tweede Kamer van 11. Dec. jl. blz. 967.

afstanden van minder dan 50 KM. en van 25 pCt. over afstanden van meer dan 50 KM., mits in totaal per jaar een bepaalde hoeveelheid, die voor alle mijnen gezamenlijk 4,5 miljoen ton bedraagt, boven de 50 KM. ten vervoer wordt aangeboden. Bij nadere beschouwing blijkt, dat het hier een voorwaardelijke reductie-overeenkomst betreft. Immers, de mijnen verkrijgen bij het kolenvervoer een reductie — die weer afhangt van den afstand, waarover wordt vervoerd —, evenwel onder deze voorwaarde, dat het totale vervoer per jaar aan een bepaald quantum is gebonden. Van belang is daarom in de eerste plaats na te gaan, of de voorwaarden van dit contract voor de mijnen gemakkelijk zijn na te komen.

* * *

Indien men zonder meer het cijfer van de 4,5 miljoen ton stelt naast de totale steenkolenproductie der Limburgsche mijnen, die in 1927 ruim 9 miljoen ton bedroeg, zou men spoedig geneigd zijn dit feit zonder meer aan te nemen. Evenwel dient men met verschillende factoren rekening te houden, die het bereiken van het obligo belemmeren. In de eerste plaats maakt het contract zelf reeds een uitzondering in artikel c. van de overeenkomst, nl. dat door de Spoorwegen gebruikte steenkolen, cokes en briketten voor de bepalingen van het contract buiten beschouwing blijven. Eveneens komen de door de mijnen zelf gebruikte hoeveelheden brandstof niet in aanmerking. Verder treedt bij de verwerking van steenkool tot cokes een gewichtsvermindering van circa 25 pCt. op, waardoor dus het tot cokes verwerkte quantum steenkolen evenredig vermindert. Tenslotte tellen de in Zuid-Limburg afgezette hoeveelheden en de over de Zuid-Limburgsche grenzen naar het buitenland geëxporteerde hoeveelheden niet mede voor het vereischte quantum van 4,5 miljoen ton, omdat de afstand van de mijnen tot elke willekeurige plaats in Zuid-Limburg en tot aan de grens minder dan 50 KM. bedraagt. De grootte van deze factoren is ons niet bekend, ook niet van den laatstgenoemden factor, welke ongetwijfeld de belangrijkste is. Het betreft hier de uitvoer naar Duitschland, België en Frankrijk. De uitvoer naar Duitschland vindt gedeeltelijk per trein over de Limburgsche grens, gedeeltelijk langs den Rijn plaats. De kolen worden in dit laatste geval eerst naar Rotterdam vervoerd en daar overgeladen. Geschiedt dit vervoer per spoor, dan is de afstand groter dan 50 KM., zoodat het voor ons betoog van geen belang is. Over dit vervoer en den uitvoer per trein zijn ons geen gegevens bekend. Bij de berekening van den uitvoer der Limburgsche mijnen naar België en Frankrijk, die in totaal in 1927 voor steenkolen, cokes en steenkolenbriketten 3.345.000 ton bedroeg, is de moeilijkheid, dat deze cijfers geen voldoende houvast bieden.¹⁾ Opmerkelijk is echter, dat deze landen en voornamelijk België — men denke slechts aan het Luiksche bekken — veel meer dan Noord-Nederland tot het natuurlijk afzetgebied der Limburgsche mijnen gerekend moeten worden. Echter is juist deze export tegen het belang der Spoorwegen, die uit een vervoer per rail over een zoo groot mogelijken afstand in Nederland voordeel trekken. Al deze voornoemde factoren in aanmerking nemende, kan men veilig aannemen, dat de mijnen aan de verplichting om 4,5 miljoen ton boven de 50 KM. te vervoeren, niet zonder opoffering hunnerzijds kunnen voldoen, ook indien er rekening wordt gehouden met de gestegen productie der Limburgsche mijnen, waarover aanstonds meer.

Dit feit is in zooverre van beteekenis, dat de mijnen eerst bij het bereiken van het in de overeenkomst gestipuleerde quantum de reducties genieten en indien deze hen ontgaan, achteraf kan blijken, dat zij niet steeds langs den goedkoopsten weg hebben vervoerd. De mijnen hebben namelijk ook nog de ge-

¹⁾ In het Zuiden van ons land bevinden zich 2 cokes-fabrieken, die eveneens kolen naar deze landen exporteerden.

legenheid hun kolen langs den waterweg af te zetten. Over het algemeen is het watertransport goedkooper dan het spoorwegtransport, maar daar de mijnen, om hun kolen langs het water te vervoeren, eerst nog gebruik moeten maken van den spoorweg met de daaraan verbonden overlaadkosten, wordt het vrachterschil aanzienlijk gereduceerd. De tarieven naar de overlaadplaatsen, die het dichtst bij de mijnen liggen als Maastricht en Maasbracht bijv., zijn evenwel nog zoo hoog, dat de mijnen toch bij leveringen naar plaatsen, welke per water te bereiken zijn en waar zij moeten concurreren tegen buitenlandsche kolen, die per schip worden aangevoerd, in een zeer moeilijke positie blijven verkeerden. Bij deze directe spoorvrachten naar de overlaadhavens komt duidelijk de belangentegenstelling naar voren. De mijnen, die voor het watertransport voorloopig op de Spoorwegen blijven aangewezen¹⁾, hebben vanzelfsprekend belang bij een laag vrachttarief naar de overlaadhavens. Met uitzondering van de mijnen te Kerkrade²⁾ liggen zij echter alle zoodanig, dat het vervoer naar deze havens over een afstand van minder dan 50 KM. plaats vindt, zoodat dit voor het bereiken van het obligo van geen belang is. Eerst wanneer aan de bepalingen van de overeenkomst is voldaan, genieten de mijnen over het vervoer naar het water een reductie van 10 pCt.

Op grond van bovenstaande uiteenzettingen is het echter gemakkelijk in te zien, dat er van het watertransport weinig sprake kan zijn; integendeel, dat de mijnen al hun aandacht zullen moeten concentreren op den afzet per spoor over afstanden boven de 50 KM.

Zooals reeds boven vermeld, bepaalt de overeenkomst, dat iedere mijn een bepaald quantum moet bereiken — het totaal van deze quanta is gelijk aan 4,5 miljoen ton — voordat zij de vrachtreducties geniet.

Deze eenvoudige lijkende verdeling maakt de kwestie nog iets ingewikkelder, omdat men hierbij met drie mogelijkheden rekening moet houden.

Het eerste geval, waarin de verdeling in het geheel geen invloed heeft, is het eenvoudigste, nl. dat de mijnen ieder hun obligo bereiken en dus gezamenlijk minstens 4,5 miljoen ton boven de 50 KM. vervoeren. Dit is tevens de toestand, die beide partijen op grond van het contract het grootst mogelijke voordeel geeft en waar men bij het aangaan der overeenkomst zeker het oog op zal hebben gehad.

De mogelijkheid bestaat echter ook, dat een of meer der mijnen beneden hun quantum blijven, maar de andere mijnen zooveel afzetten, dat in totaal toch minstens 4,5 miljoen ton boven de 50 K.M. wordt vervoerd. De mijnen, die het quantum niet bereikt hebben, verkeerden dan in zooverre in een ongunstige positie, dat zij noch een reductie over langen, noch een over korten afstand ontvangen. Deze situatie is evenwel gunstig voor de spoorwegen, omdat het vervoer boven de 50 KM. minstens 4,5 miljoen ton heeft bedragen, terwijl zij over een bepaalde hoeveelheid geen reductie behoeven te verleen.

Evenwel kan de verdeling ook nadeelig voor de spoorwegen werken. Dit is het geval, indien het totale vervoer boven de 50 KM. beneden de 4,5 miljoen ton blijft, doch één of meer der mijnen hun quantum hebben bereikt. De spoorwegen, die waarschijnlijk op de hoeveelheid van 4,5 miljoen ton de reducties hebben gebaseerd, moeten niettemin de mijnen, die hun obligo bereiken, 25 pCt. reductie verleen over de hoeveelheden, die zij boven de 50 KM. en 10 pCt. over de hoeveelheden, die zij beneden de 50 KM. hebben vervoerd.

¹⁾ De kwestie van het Julianakanaal, dat de mijnen dichter bij den waterweg brengt, laten wij hier buiten beschouwing, omdat dit kanaal eerst in 1933 gereed zal komen, terwijl het contract slechts voor 2 jaren is aangegaan.

²⁾ Dit zijn de Dominiale mijnen en de Willem Sophie.

Het spreekt vanzelf, dat in de laatste twee gevallen allerlei verschuivingen mogelijk zijn.

Wij hebben evenwel deze drie gevallen geconstrueerd om aan te toonen, dat in de eerste plaats de mijnen wat het vervoer betreft, geheel onafhankelijk van elkaar zijn en verder, dat het contract hooge eischen aan de verkooppolitiek der mijnen zal stellen. Hun streven zal voor alles erop gericht zijn aan de door de Spoorwegen gestelde voorwaarden te voldoen. Dienengevolge zal hun aandacht gericht moeten worden op een afzetgebied, dat meer dan 50 KM. van de mijnen ligt. Ook hier zullen de omstandigheden voor alle mijnen niet dezelfde zijn. Een mijn, die haar productie voornamelijk in België en Frankrijk afzet, zal met andere belangen rekening dienen te houden dan een mijn, wier afzetgebied in Nederland ligt of die via Rotterdam exporteert.

Opmerkelijk is evenwel, dat het contract zelf meewerkt om den afzet op langen afstand te stimuleeren door de bepaling, dat de vracht in geen enkele relatie meer dan f 3.10 per ton mag bedragen. Deze maximum-vrachtprijs werkt dus boven een bepaalden afstand als een voorwaardelijke progressieve reductie, voorwaardelijk in dien zin, dat deze reductie weer afhangt van het in het contract gestipuleerde quantum, terwijl zij toeneemt met den afstand, waarover wordt vervoerd.

Hoewel deze bepaling voor de mijnen ongetwijfeld van belang is¹⁾, omdat hierdoor het vervoer naar de Noordelijke provinciën ten gevolge van de vrachtbesparing wordt begunstigd en dus er toe bijdraagt, dat de mijnen de mogelijkheid wordt geopend om over verren afstand te vervoeren, moet aan den anderen kant niet uit het oog worden verloren, dat in dit gebied de concurrentie zeer groot is. De aanvoer van buitenlandsche kolen (vooral Engelsche naar Harlingen) vindt onder zulke gunstige omstandigheden plaats, dat de mijnen moeilijk een hooge spoorvracht kunnen betalen.

De Noordelijke provinciën zijn echter langs het water slechts met veel moeite en hooge kosten te bereiken, zoodat de belangen van Spoorwegen en mijnen hier parallel loopen, omdat, indien dit maximum-tarief niet bestond, de afzet van Limburgsche kolen in de Noordelijke provinciën vrijwel zou zijn uitgesloten.

Dit maximum-tarief kan ook voor den export van belang zijn. Immers, indien de mijnen over een grensstation kunnen vervoeren, dat meer dan 50 KM. ver ligt, wordt daardoor het bereiken van het obligo vergemakkelijkt. Toch is deze factor niet van zooveel belang, als op het eerste gezicht lijkt. In de eerste plaats is de afzet in de Noord-Duitsche kuststreek zeer beperkt door de concurrentie van de Engelsche kolen, terwijl verder de invoer in Duitschland van Nederlandsche steenkolen, cokes en briketten, op grond van het Nederlandsch-Duitsche handelsverdrag beperkt is tot 80.000 ton per maand en aan vele formaliteiten is onderworpen. Over de ontwikkeling van dezen uitvoer geven onderstaande cijfers een zeer goed beeld.

Uitvoer van steenkolen, cokes en briketten naar Duitschland.

eerste halfjaar		Jan.—Dec.	
1927	96 000 ton	1927	365.000 ton
1928	352.000 „	1928	780.000 „

Deze cijfers leeren, dat de enorme stijging van den uitvoer van kolen naar Duitschland zich ook reeds in de eerste helft van dit jaar openbaarde, toch, wat voor ons betoog van het meeste belang is, gedurende de eerste vijf maanden van het nieuwe contract een zoodanigen omvang heeft aangenomen, dat het maandelijksch maximum van 80.000 ton reeds is bereikt.

Aan den anderen kant dient men er rekening

¹⁾ De vracht van een ton steenkolen van de mijnen naar Groningen bedraagt f 5.40. Na aftrek van 25 pCt. reductie zou de vracht f 4.05 bedragen, zoodat de mijnen dus per ton een extra voordeel van f 0.95 genieten.

mede te houden, dat het kolenvoer naar Duitsland niet alleen langs den spoorweg, doch eveneens langs den waterweg via Maasbracht kan plaats vinden. In dit laatste geval duikt evenwel de belangen-tegenstelling tusschen de Spoorwegen en mijnen weer op. Reeds boven werd er op gewezen, dat de overlaadhaven op minder dan 50 KM. van de mijnen ligt, zoodat het vervoer per spoor naar die plaats dus niet medetelt voor het bereiken van het obligo.

Ook in een ander opzicht verleen de spoorwegen onder bepaalde voorwaarden een extra-reductie. Dit blijkt uit artikel *b.* van de overeenkomst inzake het vervoer in extra-treinen naar Rotterdam, Amsterdam en Beverwijk. Deze bepaling is van groot belang voor de Staatsmijnen, wier productie ongeveer $\frac{1}{4}$ van de totale Limburgsche kolenproductie omvat, toch kan ook voor de particuliere mijnen van beteekenis zijn. Volgens de directie van de Staatsmijnen¹⁾ heeft men in deze bepaling geen bevoorrechtiging van de Staatsmijnen boven de particuliere mijnen te zien. Ten gevolge van hun groote productie kunnen de Staatsmijnen van dit extra-tarief profiteeren, hoewel aan den anderen kant de verzending in extra-treinen bepaalde obligo's en kosten met zich medebrengt; zoodat tegenover het voordeel der vrachtreductie niet onaanzienlijke offers staan.

Het is eigenaardig, dat bij de jongste beraadslagingen in de Tweede Kamer over de Rijksbegroting voor 1929 van het Departement van Waterstaat een der Kamerleden meende te moeten opkomen voor de gelijkstelling van de vrachttarieven van de kleine en de groote bedrijven.

Zooals reeds uit de bovenaangehaalde mededeeling van de directie der Staatsmijnen blijkt, is het vervoer in extra-treinen van groote hoeveelheden veel economischer dan kleinere hoeveelheden, die niet in speciale treinen naar bepaalde plaatsen vervoerd kunnen worden en dus van uit spoorwegooipunt gezien, zeer aantrekkelijk. Toch, afgezien van dit feit, dat zich bij elk massa-vervoer voordoet — men denke in dit verband aan het charteren van schepen — ligt het geven van reducties bij een groot vervoer immers ten grondslag aan de algemeene tariefpolitiek van de Nederlandsche Spoorwegen. Hetzelfde principe komt toch ook tot uiting bij het personenvervoer, bijv. in den vorm van gezelschapsbiljetten.

* * *

Bij de bovenstaande uiteenzetting van het contract is uitgegaan van den tegenwoordigen toestand en uit den aard der zaak gebruik gemaakt van de gegevens²⁾ over 1927, om aan te toonen, dat, hoe aantrekkelijk de reducties op zichzelf ook mogen schijnen, de daaraan verbonden voorwaarden aan den anderen kant den mijnen een verplichting opleggen, waaraan zij in bepaalde gevallen slechts met opoffering van andere belangen kunnen voldoen. Eerst bij een vergroting van den binnenlandschen afzet en een toenemenden uitvoer van kolen en cokes via Rotterdam, zullen de mijnen gemakkelijker de door de spoorwegen gestelde voorwaarden kunnen nakomen. Het staat echter te bezien of men in de eerstvolgende jaren op een groter binnenlandschen afzet mag rekenen. Weliswaar is de laatste jaren de productie der Limburgsche mijnen met sprongen gestegen, maar het is zeer de vraag of, in verband met de huidige situatie op de kolenmarkt, de productie zich zoo gunstig zal blijven ont-

¹⁾ Zie Limburgsche Koerier van 14 Juni jl.

²⁾ Teneinde rekening te houden met de laatste gegevens, wijzen wij erop, dat de productie van de Limburgsche mijnen in 1928 sterk is gestegen en met zekerheid kan worden aangenomen, dat zij de 10 miljoen ton zal overschrijden. Evenwel heeft met deze stijging de uitvoer gelijken tred gehouden. De uitvoer van steenkolen, cokes en briketten naar België en Frankrijk heeft in de eerste 11 maanden van dit jaar in totaal 3.511.000 ton bedragen vergeleken met 3.067.000 ton in dezelfde periode van 1927, wat dus een vermeerdering is van 444.000 ton, die ongetwijfeld van de Limburgsche mijnen afkomstig is.

wikkelen. Van groot belang voor de Limburgsche mijnen met het oog op de contractbepalingen is ook de hoeveelheid, die in Nederland afgezet kan worden. De vraag naar steenkolen is betrekkelijk inelastisch en de consumptie stijgt in verband met de ontwikkeling van het bedrijfsleven slechts zeer gering, welk feit in de laatste jaren bij de dalende steenkolenprijzen wel zeer duidelijk naar voren is gekomen. Het eenige middel voor een stijgende binnenlandschen afzet der Limburgsche mijnen is daarom gelegen in een daling van den invoer uit het buitenland. De internationale kolenpositie geeft echter niet veel reden voor hooge verwachtingen in die richting, integendeel, zij doet juist het omgekeerde vreezen. De beide groote kolen exporteerende landen, Engeland en Duitsland, hebben met groote moeilijkheden in hun kolenindustrie te kampen. Vooral bij onzen overzeeschen buur is de toestand de laatste jaren bijzonder slecht, zoodat de werkloosheid daar ongekende afmetingen heeft aangenomen. Evenwel, maakt zich juist in den allerlaatsten tijd een streven naar verbetering kenbaar. Allen hoort reeds van enkele fusies van kolenmijnen, van rationalisatie, kortom, allerlei middelen worden er aangewend om de kolenindustrie er weer bovenop te helpen. Ook de Engelsche regeering laat zich niet onbetuigd. Het groote hervormingsplan Churchill-Chamberlain beoogt o.a. ook steun te verleen aan de Engelsche kolenindustrie door middel van vrachtreducties op de spoorwegen, die ongetwijfeld een krachtige stimulans voor den kolenexport zullen worden. Deze subsidie aan de Engelsche kolenindustrie heeft reeds ernstige ongerustheid in Duitsland, België en Frankrijk gewekt en zij kan eveneens voor de Limburgsche mijnen gevaarlijk worden. Wij merkten reeds op, dat de bepaling uit de overeenkomst inzake de maximum-vracht van f 3,10 per ton voor beide partijen, van beteekenis is in verband met de concurrentie van de Engelsche kolen in het Noorden van ons land.

Het ware te wenschen, dat voor de geheele overeenkomst de belangen der partijen in dezelfde richting liepen. De strenge bepaling, dat voor het verkrijgen der reducties een minimum-hoeveelheid van 4,5 miljoen ton boven de 50 KM. vervoerd moet worden, ontnemt echter den mijnen de gelegenheid in bepaalde gevallen de voordeeligste route te volgen.

December 1928.

H. M. H. A. VAN DER VALK.

DE SEPTEMBER- EN DECEMBERZITTINGEN VAN HET FINANCIËLE COMITÉ VAN DEN VOLKENBOND.

Daar het Financieele Comité in deze twee zittingen grootendeels dezelfde onderwerpen behandelde, kunnen beide zittingen zonder bezwaar te zamen besproken worden.¹⁾

Het voornaamste punt van de agenda was beide malen de kwestie van de *koopkracht van het goud*. Zooals men zich herinneren zal,²⁾ had de Raad van den Volkenbond in Juni ll. aan het Financieele Comité verzocht na te gaan in hoeverre de Volkenbond mee zou kunnen werken dit vraagstuk nader tot een oplossing te brengen. Het Financieele Comité is tot de conclusie gekomen, dat er zelfs over de voornaamste feiten in het geding ernstig verschil van meening heerscht en gebrek aan voldoende gegevens bestaat. Het Comité heeft daarom in overeenstemming met den Raad besloten tot een systematisch internationaal onderzoek. Te dien einde zal in de volgende zitting in Maart een *speciaal Comité* van acht of negen leden benoemd worden, dat tot taak zal hebben — wij geven hier den oorspronkelijken Engelschen tekst: „to examine into and report upon the causes of fluctuations in the purchasing power of gold and their effect on the economic life of the nations”. Op deze

¹⁾ Het rapport van de Septemberzitting is uitgegeven als Volkenbondsdokument A. 45, 1928, dat van de Decemberzitting is genummerd C. 613, 1928.

²⁾ Zie E.-S. B. van 4 Juli 1928.

wijze zal er dus een apart orgaan geschapen worden om deze voor het economisch leven van de geheele wereld uiterst belangrijke kwestie aan te vatten, welke, naar het oordeel van vele tot oordeelen bevoegden, over eenige jaren in een acuut stadium zal komen.

Nog een ander nieuw orgaan is in December geschapen, namelijk een *vaste commissie voor het belastingwezen*. Het creëren van zulk een lichaam werd het eerst voorgesteld in het eindrapport (C. 216, 1927) van de Commissie van Regeeringsdeskundigen voor Dubbele Belasting. Dit voorstel vond warmen steun bij de Dubbele Belastingconferentie, welke in October 11. bijeenkwam¹⁾. De Raad heeft daarom in December besloten zulk een Commissie in het leven te roepen. Deze zal den naam dragen van „Fiscaal Comité” en zal bestaan uit tien leden, gekozen door den Raad en twee leden van het Financieele Comité. De leden van het Fiscale Comité zullen geen vertegenwoordigers hunner regeeringen zijn, maar benoemd worden om hun persoonlijke capaciteiten. Ten einde zooveel mogelijk contact te houden met de belastingadministraties van landen, welke niet in het Comité vertegenwoordigd zijn, zal de Raad in die landen corresponderende leden kunnen benoemen. De taak van het Fiscale Comité, waarvan de leden in Maart a.s. benoemd zullen worden, is uitgestippeld in het rapport van de conferentie (C. 562, 1928) en kan als volgt worden samengevat:

1o. Een periodiek onderzoek naar den stand van het vraagstuk der dubbele belastingen en der samenwerking tusschen de belastingadministraties;

2o. voorbereiding en herziening van modellen voor internationale conventies;

3o. vergelijking van belastingssystemen;

4o. uitgifte van verschillende publicaties, o.a. een jaarlijksche verzameling van internationale conventies op belastinggebied en een beschrijving der belastingssystemen van de verschillende landen.

Een derde kwestie van algemeene aard, welke zoowel in September als in December zeer veel tijd in beslag genomen heeft, is het *plan voor financieele bijstand aan aangevallen staten*. Ten einde de discussie te concretiseeren, had de laatste Assemblée aan het Financieele Comité verzocht een ontwerp-conventie uit te werken, waarin dit plan belichaamd zou worden. Het Comité heeft hieraan gevolg gegeven en een tekst uitgewerkt, doch heeft besloten dezen tot Maart aan te houden om hem voor de publicatie nogmaals te herzien.

Wat vraagstukken van speciale landen betreft, heeft het Financieele Comité in het bijzonder kwesties betreffende *Griekenland, Bulgarije* en *Estland* besproken. Het voornaamste punt was daarbij de *stabilisatie in Bulgarije*. Voor het overige betrof het *detailkwesties*, welke ons te ver zouden gaan hier uiteen te zetten. Het is echter wellicht niet ongewenscht eens te wijzen op de groote waarde, welke deze telkens terugkeerende besprekingen met de leden van het Financieele Comité hebben voor de Ministeries van Financiën en de circulatiebanken van dergelijke landen, welke hun financieele reconstructie doorvoeren en zelf slechts over een betrekkelijk beperkte technische ervaring beschikken.

Vermelden wij ten slotte nog, dat de Regeeringscommissie van het *Saargebied* om een leening van ongeveer twee millioen pond sterling verzocht heeft. Dit verzoek zal in Maart door het Financieele Comité behandeld worden.

Mr. Dr. J. VAN WALRÉ DE BORDES.

HET VRAAGSTUK DER HAVENSCHAPPEN IN HET LICHT DER PRACTIJK.

De veelvuldige verwijzing in de beide artikelen van den heer Van Lier²⁾ naar enkele door mij aan het probleem der havenschappen gewijde beschouwingen

en de op deze beschouwingen door den heer Van Lier geoffende critiek, geven mij aanleiding de door mijn criticus geponeerde stellingen nog eens onder de loupe te nemen en deze ook mijnerzijds van enkele kantteekeningen te voorzien. Met den heer Van Lier hoop ik, dat de uitwisseling der meeningen van voor- en tegenstanders tot een klaar inzicht in dit voor de toekomst der Rotterdamsche haven zoo belangrijk vraagstuk zal leiden, dat theorie en practijk aan elkander getoetst ten slotte de denkbeelden zullen consolideeren, zodoende bijdragend tot de oplossing van een probleem, dat vooral den laatsten tijd in de kringen, dergenen, die uit hoofde van hun werkkring niet in onmiddellijk en dagelijksch contact met het scheepvaartbedrijf staan, de geesten zoozeer vervult.

Mirabile dictu, toch doet zich het verschijnsel voor, dat de directbelanghebbenden, d.w.z. de Rotterdamsche scheepvaartkringen, geen of slechts geringe en dan nog zuiver platonische belangstelling voor de havenschapskwestie toonen. Moet dit gebrek aan belangstelling wellicht worden toegeschreven aan de omstandigheid, dat zij, wier werkkring hen *wel* dagelijks in nauwe aanraking brengt met de practijk van het havenbedrijf, die regelmatig in de gelegenheid zijn een vergelijking te trekken tusschen het havenbedrijf zooals dit te Rotterdam en elders wordt uitgeoefend en dus beter dan anderen in staat zijn zich een oordeel te vormen over eventuele tekortkomingen der Rotterdamsche haven, tot dusver geen aanleiding vonden om „verzamelen te blazen” teneinde ernstig dreigende gevaren te bezweren en Rotterdam te bewaren voor het lot langzaam maar zeker naar het tweede plan te worden verdrongen? De lezer moge zelf zijn conclusies trekken, nadat hij gelegenheid heeft gehad de pro's en con's te bestudeeren!

De heer v. Lier stelt allereerst, dat *z.i.* natuurlijk, wanneer een ontworpen annexatieplan eenmaal het Staatsblad heeft bereikt, zal blijken, dat de ontwikkeling van het havengebied zóó snel is voortgeschreden, dat de nieuwe gemeentelijke grenzen de facto zijn of althans zeer spoedig worden overschreden. Wij leven ongetwijfeld snel, maar zij die kennis hebben genomen van de goprojecteerde nieuwe gemeentegrenzen zullen deze meening van den heer v. Lier wel nauwelijks deelen. Het voorgestelde onteigeningsplan toch is van zoo grootsche conceptie, het breidt de gemeentelijke grenzen zóó ver uit, dat zelfs, *indien* het huidige groei-tempo en de daarmede gepaard gaande landhonger der Rotterdamsche haven nog gedurende een reeks van jaren voortgang zou hebben, de goprojecteerde „monster-gemeente”, om in de terminologie des heeren v. Lier te blijven, naar moet worden aangenomen gedurende lange jaren in staat zal blijven die behoeften te bevredigen. Wordt ten slotte in een betrekkelijk verre toekomst het stadium bereikt, waarin „de spankracht der publieke lichamen tot de uiterste grenzen van het wenschelijke en doelmatige op de proef zal zijn gesteld”, dan lijkt het geenszins ondenkbaar, al is deze „stelling” al even moeilijk te bewijzen als die des heeren v. Lier, dat de „havenschapsleuze” voor een andere zal hebben plaats gemaakt en dat men alsdan de oplossing wederom in andere richting zal willen zoeken. Trouwens verliezen zij, die in overigens loffelijk chauvinisme in Rotterdam reeds een wereldstad in embryo zien, niet al te zeer de werkelijkheid uit het oog? Zelfs na de verwezenlijking der annexatieplannen is Rotterdam nog geen „greater London” of „greater New York”, ja zelfs nog geen Ville Lumière en van onoverkomelijke bestuursmoeilijkheden is in *deze* „monster-gemeenten” tot dusver niet gebleken.

Waarin, zoo zou ik willen vragen, bestaat toch die funeste invloed der „parasiteerende planeten” op het „centrale lichaam”? Speelt hier de astroloog den astronoom geen parten? Zeker, de verkeers-aftapping der Vulcaanhaven is voor Rotterdam allerminst zonder bedenking en nog dagelijks ondervindt de Maas-

¹⁾ Zie E.-S. B. van 21 Nov. 1928.

²⁾ Zie E.-S. B. van 28 Nov. en 5 Dec. jl.

stad aan den lijve de gevolgen van dezen faux-pas van Minister Lely, maar behoeft er inderdaad vrees te bestaan voor een herhaling van zoodanig experiment? Ik geloof van niet. En de invloed der „overige” parasiteerende bijhaventjes is waarlijk niet een zoodanige, dat deze m.i. als schrikwekkend voorbeeld zou kunnen dienen. Dat bunkerscheperen niet naar Rotterdam opstoomen, wanneer zij aan de Vondelingenplaat kunnen bunkeren is duidelijk; door de vestiging van haar bunkerstation te Pernis heeft de S.H.V. eenvoudig blijk gegeven de eischen te verstaan van den tijd of wil men de eischen, die de moderne reeder, voor wien tijd geld is, aan zijn bunkerleveranciers stelt. Zeer terecht heeft trouwens de heer Brautigam tijdens de jongste begrotings-discussies in Rotterdam's Raad nog op enkele andere factoren gewezen als daar zijn de verlokking tot „passagieren” der bemanning, die de havenstad voor deze laatste heeft en waardoor het vertrek na beëindigde bunkering zoo licht verscheidene uren vertraagd wordt, het tijdverlies door langer opstoomen e.d. De heer v. Lier stelt in een noot met betrekking tot Dordrecht: „Onderschatting van een concurrent is altijd verkeerd, geen sterveling kan bij voorbaat bewijzen, welke de uitslag van een onderneming zal zijn.” Maakt hij zich echter niet zelf schuldig aan bewijzen uit het ongerijmde wanneer hij, de waarheid negeerend van het door hem geponeerde, in kleurrijke tafereelen de rol schetst van een Dordrecht, dat zich in de toekomst tot een ernstige rivaal van Rotterdams haven ontwikkelt? Heeft de recente vestiging te Rotterdam van Deutsche mechanische bedrijven, ik denk o.a. aan „Kruwal”, den heer v. Lier niets te zeggen? Indien „Dordrecht als overlaadhaven in de toekomst van een gedeelte van het massale verkeer” een zoo tastbare waarschijnlijkheid — de heer v. Lier ziet dit zelfs als onontkoombare zekerheid — ware, zouden dan groote Deutsche bedrijven als Krupp en Gutehoffnungshütte niet nog even gewacht hebben vooraleer zij hun overlaadbedrijven voorgoed in de zoozeer bedreigde Maasstad vestigden? Onderschat mijn tegenstander niet al te zeer de onverzettelijke wilskracht gepaard aan het spreekwoordelijk geworden toekomstbeleid der Rotterdamsche ondernemers, eigenschappen, die van Rotterdam maakten een wereldhaven en die ook thans nog onverzwakt waken voor den toekomstigen bloei der haven? Is het — den heer v. Lier zij dit grif toegegeven — altijd verkeerd den tegenstander te onderschatten, even onjuist is het de beteekenis van zijn tegenstander door zelf-onderschatting, te overschatten.

Het verwijst naar de feodale ambachtsheeren moge rhetorisch al passen in het gevoerd betoog, ik moge met nadruk stellen, dat voor een verstarren der bestuursvormen in Rotterdams haven moeilijk bewijzen zijn aan te voeren; trouwens zoodanig bewijs wordt ook niet geleverd. Ware te Rotterdam inderdaad sprake van een „verstijving van eerwaardige en in haar tijd nuttige instellingen”, dan zou zulks zich op gevoelige wijze demonstreeren in achteruitgang van het havenverkeer, dan zou Rotterdam langzaam maar zeker zijn reputatie als snelle en goedkope haven verliezen, kortom dan zou het havenbedrijf een kwijnend beeld vertoonen. Dat hiervan allermint sprake is, dat men integendeel in Engelsche scheepvaartkringen Rotterdam ten voorbeeld stelt aan eigen havens en bij voorkeur zijn schepen dirigeert naar de Rotterdamsche haven moet ook den heer v. Lier bekend zijn. Welke reden is er om aan te nemen, dat de huidige bestuursvorm „historisch geweest” is; welk bewijs wordt geleverd voor de stelling, dat het instituut der havenschappen een *beteren* toestand in het leven zou roepen en *nog* bevredigender uitkomsten zal kunnen geven? Welke steekhoudende bezwaren — anders dan die der „expansie-moeilijkheden” en van den „politieken invloed” — kunnen tegen het huidige régime, dat *in de praktijk* voldoet, worden aangevoerd? Op het eerste bezwaar ging ik reeds in; ten aanzien van het

tweede moge ik erop wijzen, dat dit door het haven-schap; zooals de heer v. Lier zich dit voorstelt, *niet* wordt ondervangen. Op pag. 65 zijner brochure toch heet het: „Ten onzent is het havenbeheer thans voor het belangrijkste gedeelte in handen van de gemeentebesturen. Wil een poging tot hervorming kans van welslagen hebben, dan moet dit overwicht van de plaatselijke bestuurslichamen worden geëerbiedigd.” Een nadere bestudeering van de gedachte samenstelling van het Havenschapbestuur toont trouwens aan, dat aan de gemeenteraden de volle maat wordt toegemeten. Eenmaal de noodzaak van een overwicht der plaatselijke bestuurslichamen erkend hebbend maakt het m.i. hoegenaamd geen verschil of dit overwicht wordt uitgeoefend op de tegenwoordige wijze dan wel via een havenschapbestuur. Ten aanzien van de wenschelijkheid om „de leidende krachten uit het achterland bij het havenbeheer te betrekken” zou het interessant zijn, indien de heer v. Lier dit denkbeeld nader wilde ontwikkelen; ik moet bekennen, dat mij voorshands het voordeel eener inwijding van enkele der leidende figuren uit het Duitsche achterland in de „secrets de cuisine” onzer Havenhuishouding ontgaat. „Een bijzonder havenbestuur zou daarentegen kunnen worden samengesteld uit leden, die uit iedereen kring en stand uitsluitend zouden worden benoemd op grond van hun deskundigheid op het gebied van de havenbelangen”, aldus de Heer v. Lier wederom in E.-S. B. van 28 November. Hoe denkt hij zich echter de benoeming van louter deskundigen wanneer hij a priori stelt de noodzaak van een bestuursoverwicht der plaatselijke bestuurslichamen, d.w.z. van de verpolitieke instrumenten par excellence? Ook hier lijkt een nadere uitwerking zijner denkbeelden niet overbodig!

Ondanks de gemaakte tegenwerpingen blijf ik de tekortkomingen van den tegenwoordigen toestand zoo ernstig achten, dat de mogelijkheid eener hervorming een ernstig en diepgaand onderzoek van de betrokken autoriteiten vereischt. Welke zijn, zoo vraag ik alweder, die ernstige tekortkomingen van den huidige toestand? Is de Heer v. Lier wellicht in het bezit van uitgebreid feitelijk materiaal, waaruit blijkt, dat de nationale en internationale scheepvaart zich op goede gronden beklagen over min-gewenschte toestanden in het Rotterdamsche havenbedrijf? Is hij wellicht in staat „ziffermässig” aan te toonen, dat Rotterdam door te hooge of onbillijke heffingen, door onvoldoende outillage, kortom door verwaarloozing van die factoren, welke beslissend zijn voor de rol van Rotterdam in het heden en in de toekomst als „gateway of its hinterland”, zienderoogen terrein verliest? Hij noeme dan deze concrete feiten en levere het overtuigend bewijsmateriaal voor zijn m.i. tot dusver onbewezen stelling! Hij is er niet mee klaar zijn tegenstanders toe te voegen dat zij — z.i. natuurlijk — het probleem verkeerd stellen, doch dient op goede gronden aan te toonen, waarin hun redeneering mank gaat en zijn zienswijze de juiste is.

Ik moge nog een korte beschouwing wijden aan „het oude argument”, dat n'en *déplaisé* mijn geachten criticus „doch immer wieder neu ist”, nieuw althans voor den practischen reeder, wiens reisresultaten voor een belangrijk deel door het oude, maar niet minder tastbare argument van „pounds, shillings and pence” worden beïnvloed, dat zijn voorkeur voor een haven goeddeels bepaalt en dat... zelfs oorzaak is, dat desnoods 1/- per ton minder vracht wordt aanvaard, indien door deze waarlijk niet geringe concessie lossing in de haven, welker ernstige tekortkomingen zoozeer door den Heer v. Lier worden gevoeld, verzekerd wordt. „Staar U niet blind op de hooge havenkosten in Engeland”, aldus de Heer v. Lier; de omstandigheden die daar zoo geheel anders zijn dan hier maken de lading en lossing zooveel kostbaarder, al is hier vaak overdrijving in het spel en al zijn er bepaalde tarieven, die liggen beneden die,

welke te Rotterdam geheven worden. Wil de Heer v. Lier wellicht aantonen op welk stuk de Engelsche havenrekeningen inderdaad lager zijn dan de Rotterdamsche? Ilij zal hiermede der reedersgemeenschap een dienst bewijzen en ook de Engelsche Commissies, wier taak het is de dure Engelsche havens goedkoop te maken, ten eerste aan zich verplichten. Toont men met cijfers aan, dat de P.L.A. groote winsten behaalt¹⁾, die ten koste van te hooge en zwaar op den handel drukkende tarieven worden behaald en . . . gereserveerd, dan heet het „dit is een vraag van financieel beleid”. Inderdaad, maar ik breng al weder in herinnering, wat de Heer v. Lier hieromtrent in zijn brochure heeft gezegd, „Stijgen de ontvangsten van het havenschap, wat zal het Bestuur dan met het geld doen? In het hier weergegeven stelsel kan men in de eerste plaats de bijdragen van het Rijk en de gemeenten verlagen. Anders zal het havenbestuur het geld uit den aard der zaak besteden voor een betere exploitatie, dus: *verlaging van tarieven* of uitbreiding van de havenwerken”. Theorie en praktijk!

Ik moge om niet al te zeer beslag op de plaatsruimte van dit tijdschrift te leggen, met deze opmerkingen volstaan. Ik meen zeer stellig, dat in de resultaten, waarop de huidige bestuursvorm kan bogen, de zucht naar verandering geenerlei steun vindt. Rotterdam behoort nog steeds tot de goedkoopste en snelste havens der wereld. Aangetoond dient dan ook te worden primo, waarin de ernstige tekortkomingen waarvan de Heer v. Lier rept, bestaan; secundo: op welke gronden als vaststaand moet worden aangenomen, dat de huidige toestand, die elders weder „goed” heet, „beter” zal worden door *het* correctief „Havenschap”; tertio: — en hier zitten wij wederom midden in de praktijk — hoe de voorstanders gezien de huidige politieke constellatie hun ideaal denken te kunnen verwezenlijken, hoe zij zich voorstellen de medewerking te verkrijgen van Gemeenteraad en bestuurscolleges, die nochtans onmisbaar is wil het „Havenschap” geen utopie blijven. Nuchter en praktisch stelde ook Prof. Mr. C. W. de Vries dit aspect van het probleem in het licht²⁾ en brak hij een lans voor het denkbeeld, dat mede door mij reeds enkele jaren geleden werd gepropageerd, nl. de instelling van een Haven-Commissie.

Ligt de verwezenlijking van het annexatievoorstel volgens den Heer v. Lier in een ver verwijderd verschiep en is de weg naar het Staatsblad lang, het heeft tenminste den steun der eerste instantie, het College van B. en W. Het havenschap is aan deze instantie nog niet toe, vermocht tot dusver zelfs nog niet in breede kringen der scheepvaartwereld belangstelling te wekken en lijkt dan ook voorshands nog moeilijker te verwezenlijken dan het annexatieplan.

Voor mij geldt ten aanzien der havenschaps-idee vooralsnog één dier kernachtige uitspraken van William Ewart Gladstone, Engeland's „Grand Old Man”, baanbreker van den nieuwen tijd, dien wel niemand van star conservatisme, van vasthouden aan verstijfde instellingen zal willen betichten; *deze* uitspraak: „I am for sound old customs and traditions. *against needless change*”.

C. VERMEY.

* * *

Naschrift. De heer Vermey eindigt zijn stuk met een moodie zin van Gladstone, een uitlating, waarmee iedere lezer zonder twijfel (en niet slechts „vooralsnog”) zal instemmen. Maar de geachte schrijver bewijst daarmee niets. Want door woorden aan te halen, welke juistheid wel door niemand betwist zal worden, brengt hij toch niet ten gunste van zijn standpunt in het geding de autoriteit van Gladstone, die gedurende zijn leven den grooten vooruitgang van de havenschaps-idee in Engeland heeft meegemaakt en die de eerste havenschappen aldaar heeft

zien geboren worden. Die autoriteit zou hij slechts kunnen inroepen, indien Gladstone's uiting betrekking had op een voorstel tot instelling van een havenschap en de Grand Old Man had willen zeggen, dat die voorgestelde verandering „needless” was.

Tegenover het stuk van den heer Vermey heb ik voorts de volgende opmerkingen:

1. Hij schrijft, dat ik „in kleurrijke tafereelen de rol schets van een Dordrecht, dat zich in de toekomst tot een ernstigen rivaal van Rotterdams haven ontwikkelt”; verder dat ik „Dordrecht als overlaadhaven in de toekomst van een gedeelte van het massale verkeer” zelfs „als onontkoombare zekerheid” zie.

Op blz. 4 van onze brochure „Het vraagstuk der Havenschappen” staat met zoovele woorden ten aanzien van Dordrecht: „Het is zeer twijfelachtig, of deze diep landinwaarts gelede wereldhavens Antwerpen en Rotterdam, in concurrentie met deze voldoende beteekenis zal kunnen verkrijgen, om de kosten te rechtvaardigen, die aan de inrichting van een groote zeehaven zijn verbonden. *Zelfs* als dit meevalt, zal de winst van Dordrecht. . . . nog vrijwel uitsluitend verliezen voor Rotterdam beteekenen.” In Ec-Stat. Berichten no. 674 schreef ik, dat Dordrecht reeds meer dan f 4.000.000 heeft besteed aan het streven om zeehaven van „eenig belang” te worden, d.w.z. om een gedeelte van het massale overladersverkeer van en naar het Duitse Rijnland en andere industriele centra te vermeesteren, en iets verder: dat Dordrecht zeker formeel het recht heeft om te trachten een deel van het bedoelde verkeer te verkrijgen. In een noot heb ik intusschen den heer Vermey gewaarschuwd tegen onderschatting van Dordrecht, waarop ik liet volgen „geen sterveling kan bij voorbaat wijzen, welke de uitslag van een onderneming zal zijn”.

Zoowel in onze brochure als in mijn stuk in E.-S. B. heb ik de vraag gesteld, of het belang van beide havens niet beter gediend zou zijn door samengaan in één havenschap dan door een concurrentiestrijd.

2. De heer Vermey stelt het voor, alsof ik, de wenschelijkheid betoogende om de leidende krachten uit het achterland bij het havenbeheer te betrekken, enkele der leidende figuren uit het Duitse achterland in de „secrets de cuisine” onzer havenhuishouding zou willen inwijden.

Degenen, die onze brochure niet lezen, zullen het wel met den heer Vermey eens zijn, dat dit een hecl verkeerde gedachte van mij zou zijn. Maar de heer Vermey, die onze brochure wel las, moet weten, dat op blz. 67 een schets van een uit 41 personen bestaand havenbestuur is gegeven, waarvan 7 leden door het Rijk zouden worden benoemd en wel één op voordracht van de K. v. K. te Groningen, één op voordracht van de K. v. K. te Hengelo, één op voordracht van de K. v. K. te Maastricht (ziedaar het achterland), geen enkele vreemdeling.

Het moest niet noodig zijn dergelijke voorstellingen recht te zetten.

3. De heer Vermey schrijft: „Op pag. 65 der brochure heet het: Ten onzent is het havenbeheer thans voor het belangrijkste gedeelte in handen van de gemeentebesturen. Wil een poging tot hervorming kans van welslagen hebben, dan moet dit overwicht van de plaatselijke bestuurslichamen worden geëerbiedigd. . . . Een bijzonder havenbestuur zou kunnen worden samengesteld uit leden, die uit iederen kring en stand uitsluitend zouden worden benoemd op grond van hun deskundigheid op het gebied van de havenbelangen, aldus de heer v. Lier in E.-S. B. van 28 November. Hoe denkt hij (v. L.) zich echter de benoeming van louter deskundigen, wanneer hij a priori stelt de noodzaak van een *bestuurs*overwicht (de cursivering is van mij, v. L.) der plaatselijke bestuurslichamen, d.w.z. van de verpolitieete instrumenten par excellence.”

Is dit zuiver citeeren? In brochure en in E.-S. B.

¹⁾ Zie E.-S.B. van 26 Sept. jl.

²⁾ Zie E.-S.B. van 12 Dec. jl.

is betoogd, dat de leden der gemeentebesturen tot hun taak worden geroepen om geheel andere redenen en wegens geheel andere eigenschappen dan de eigenlijke havenbelangen medebrengen en vereischen. In de opmerking, dat de leden van den gemeenteraad niet allen deskundig zijn op het gebied van havenbeheer, zit niets declineerends. Er zijn er, die het wél zijn, anderen niet. Welnu, mijn zéér duidelijke bedoeling was toch, dat de gemeentebesturen een overwicht moeten hebben in het aanwijzen van de deskundige leden van een havenbestuur. *Bestuursoverwicht is door den heer Vermey hineininterpretiert.*

4. Ik zou het door den heer Vermey „aangetoonde”, nl. dat de P.L.A. ten koste van te hooge tarieven groote winsten reserveert „een vraag van financieel beleid” hebben genoemd, maar in onze brochure geschreven hebben, dat bij stijging van ontvangsten het havenbestuur het geld zal besteden voor verlaging van tarieven of uitbreiding van havenwerken. „Theorie en practijk”, zegt smalend de heer Vermey.

Het staat echter vast, dat de P.L.A. haar bedrijfsoverschotten herhaaldelijk voor belangrijke tariefverlagingen gebruikt heeft. Sedert 1921 zijn mij acht verlagingen bekend (laatstelijk 1 Mei 1928, 10 tot 30 pCt.). Een voorbeeld van matige Engelsche haventarieven kan hij vinden in de N. R. C. van 2 Maart 1928. Overigens verwijs ik voor het kostenvraagstuk naar artikelen in de N. R. C. van 16 Juli 1927, 27 Februari 1928 en 4 October 1928. Ook de uitbreiding van havenwerken is van enormen omvang geweest.

5. Wanneer de heer Vermey betoogt, dat zelfs na de verwezenlijking van de annexatieplannen Rotterdam nog geen „greater London”, ja zelfs nog geen Ville Lumière is, vergeet hij blijkbaar, dat deze groote wereldsteden voor haar bestuur juist zijn gesplitst in onderdeelen, welke met onze gemeenten min of meer kunnen worden vergeleken. Haar organisatie houdt dus een erkenning in van de ongewenstheid om onverstoorbaar voort te gaan langs den door den schrijver gewezen weg.

6. Schrijvers opmerking aan het eind van de eerste en het begin van de tweede alinea van zijn stuk doet mij veronderstellen, dat hij met het adres van de K. v. K. en F. voor Rotterdam d.d. 22 November 1927 onbekend is. Ik haal daaruit twee zinnen aan: „Reeds thans vormt een nog veel grooter gebied¹⁾ uit het oopunt van havenbelang een economische eenheid, die dringend vraagt om een voor dat geheel passende bestuursvorm” en „Binnen afzienbaren tijd zal bovendien onmiskenbaar blijken, dat het geheele gebied tusschen Hoek van Holland en Dordrecht één groote haven vormt, welke, versplinterd in administratieven zin, veel zal inboeten van de betekenis, welke zij als eenheid zou kunnen verwerven”.

7. De heer Vermey schrijft thans: „Welke zijn, zoo vraag ik alweder, die ernstige tekortkomingen van den huidige toestand?” Ik moge het antwoord op deze vraag ontleenen aan hetgeen de heer Vermey zelf schreef in De Telegraaf van 28 December 1927, waar ik lees: „Wij aarzelen niet te zeggen, dat één der grootste grieven die de plaatselijke werkgevers tegen het huidige régime hebben, juist het overwicht der plaatselijke bestuurslichamen is, waardoor elke poging om tot verlaging der in velerlei opzicht te hooge tarieven te komen tot dusver op hardnekkig verzet stuitte. Maar al te veel wordt door de plaatselijke bestuurslichamen de havenexploitatie beschouwd als een bron van inkomsten, sterker nog, als de kip die de gouden eieren legt en men is véél te blij met de inkomsten — die men, ten einde allerlei reeds door ons gewraakte uitgaven te kunnen financieren, liefst zoo hoog mogelijk opvoert — dan dat men — de goede elementen niet te na gesproken — aan een redelijke verlaging wil medewerken, die het particulier initiatief in staat zou stellen met beter

gevolg tegen de buitenlandsche havens te concurreren.”¹⁾

In tal van bladen beluistert men hetzelfde geluid.

8. Ten slotte: de heer Vermey meent, dat ik onderschat „de onverzettelijke wilskracht gepaard aan het spreekwoordelijk geworden toekomstbeleid der Rotterdamse ondernemers, eigenschappen die ook thans nog onverzwakt waken voor den toekomstigen bloei der haven”. *Tegelijkertijd* houdt hij mij voor, dat de voorstanders van havenschappen immers toch niets bereiken, omdat zij de medewerking van den gemeenteraad niet zullen verkrijgen, terwijl het annexatievoorstel ten minste den steun heeft van Burgemeester en Wethouders. Dit laatste zal wel uitkomen, het voorstel is van B. en W. afkomstig! Het havenschap lijkt den heer Vermey „voorshands moeilijker te verwezenlijken dan het annexatieplan”.²⁾

Ik vind het slot na de fiere verwijzing naar de onverzettelijke wilskracht wel erg slap.

Om tot een havenschap te komen, zal inderdaad nog heel wat werk gedaan moeten worden, zullen veler bezwaren overwonnen moeten worden. Men kan dit nalaten uit vrees, dat het toch voorshands moeilijk te verwezenlijken is en men den Gemeenteraad er niet voor wint; tegenover dit betoog moge ik een andere uitspraak stellen: er is slechts één ding, dat men zonder moeite bereiken kan: mislukking; anders niets.

v. L.

¹⁾ Ik citeer verder uit des heeren Vermey's stukken: „De funeste gevolgen der door de huidige bewindvoerders klaarblijkelijk niet sluitend te maken gemeentebegroting doen zich helaas maar al te zeer gelden en zijn oorzaak, dat men de voor een havenstad als Rotterdam, speciaal bij de evolutie, welke het verkeer met het achterland — levensader voor deze haven — door de ten gevolge van het verdrag van Versailles zoo zeer gewijzigde constellatie doormaakt, even noodlottige als kortzichtige politiek volgt van het „make the largest quantity of hay whilst the sun shines” (E.-S. B. no. 478) en voorts: „Men zal moeilijk kunnen volhouden, dat dit overzicht een voor Rotterdam gunstig beeld toont en indien men zich de moeite getroost aan de hand der cijfers na te gaan in hoever men waarde mag toekennen aan oratorische uitlatingen als „het zal niet mogelijk zijn een goedkoopere haven te vinden” en „maar hoe dit zij, gemotiveerd is het niet Rotterdam een dure haven te noemen”, dan kan men zich niet onttrekken aan een indruk van oppervlakkigheid.” (E.-S. B. no. 519).

²⁾ Den heer Vermey verwijs ik voorts naar het rapport van de Sub-Commissie van het Departement Rotterdam der Nederlandsche Maatschappij voor Nijverheid en Handel van November 1928, inzake Beneden-Maas-Gewest onder voorzitterschap van Prof. Mr. C. W. de Vries, waaruit ik uit een overvloed van hier passende uitingen slechts het volgende citeer: „Het annexatie-plan van Rotterdam zoude... van de zijde onzer Commissie geen onoverkomelijke bezwaren ontmoeten, wanneer de gemeente als verordenend en besturend overheidsorgaan voor het bedrijfsleven de vervulling van een ideaal was bekleken en door samenwerking met andere gemeenten aan het openbaar bedrijfsleven uitbreiding kon worden gegeven. Dit is echter niet het geval. Tal van klachten, die herhaaldelijk naar voren zijn gebracht, zijn in hoofdzaak alle terug te voeren op de omstandigheid, dat het beslissend orgaan te veel werkt onder invloed, welke vreemd zijn aan den wensch een goede economische ontwikkeling van het bedrijfsleven te bevorderen. Maar daarenboven voor de behartiging van de economische belangen, waarom het ons immers is te doen, heeft deze annexatie toch geen nut. Zelfs binnen het door annexatie groot geworden gebied van het nieuwe Rotterdam is het havenbelang als zodanig niet te beheerschen. Het geldt hier een belang, dat de invloedssfeer zelfs van Groot-Rotterdam overschrijft. Het geldt hier een zelfstandig, openbaar, niet door samenvoeging van plaatselijke belangen bepaald, direct, actueel belang: de economische exploitatie van het door ons genoemde Beneden-Maas-Gewest. Dit belang kan worden gediend noch door Rotterdam, noch door Groot-Rotterdam, noch door vrijwillige samenwerking van Rotterdam met de omliggende en naburige gemeenten. Een nieuw orgaan zal moeten passen bij het beheer van de nieuwe belangen-eenheid.”

¹⁾ dan in de annexatie is begrepen.

BUITENLANDSCHE MEDEWERKING.**DE BUITENLANDSCHE SCHULDEN VAN FRANKRIJK EN DE HERSTELBETALINGEN.**

Prof. B. Nogaro te Parijs schrijft ons:

De President van den Ministerraad heeft bij de Kamers twee wetsontwerpen ingediend tot ratificatie van de in 1926 te Washington (overeenkomst Mellon-Béranger) en te Londen (overeenkomst Caillaux-Churchill) gesloten overeenkomsten tot regeling van de Fransche schulden aan de Vereenigde Staten en Engeland. Hierbij dient opgemerkt te worden, dat, al heeft de Fransche regeering, met het oog op de publieke opinie, deze teksten tot dusverre niet ter ratificatie aan het Parlement durven aanbieden, zij den dienst dezer schulden op dezelfde basis, als in deze overeenkomsten werd voorzien, er niet minder om heeft verzekerd.

Aan den anderen kant heeft Poincaré met de Duitse regeering onderhandelingen aangeknoopt, ten einde tot een definitieve regeling van de Duitse schuld aan Frankrijk uit hoofde van de herstelbetalingen te komen.

Men kan dus zeggen, dat de twee vraagstukken — buitenlandsche schulden en vorderingen van Frankrijk — tegelijk aan de publieke opinie en aan het parlement zullen worden voorgelegd en wel naar alle waarschijnlijkheid in den loop van dit jaar.

Het is dus niet van belang ontbloot nog eens na te gaan, hoe dit dubbele vraagstuk zich voordoet, in de eerste plaats wat de cijfers betreft om het daarna uit een economisch en financieel oogpunt te belichten.

De buitenlandsche schuld van Frankrijk bestaat uit twee deelen. Het eerste, ten onrechte meestal als handelsschuld betiteld, omvat alle door Frankrijk ten behoeve van de defensie of den wederopbouw der verwoeste gebieden met verschillende landen aangegane verplichtingen.

Het betreft hier in de eerste plaats de drie in de jaren 1920, 1921 en 1924 in de Vereenigde Staten gesloten leeningen; de 8 pCt. leening van 1920 werd in 1928 in een nieuwe 6 pCt. leening geconverteerd. Vervolgens zijn te noemen de leening van de drie steden (Lyon, Bordeaux en Marseille) en ten slotte verschillende in Engeland, Argentinië en Uruguay gesloten leeningen. Deze verschillende leeningen werden gedeeltelijk terugbetaald, terwijl andere leeningen (Nederlandsche, Canadeesche en Egyptische), evenals een leening aan de Bank van Engeland, reeds geheel werden afgelost.

Gerekend naar den koers van den tegenwoordigen franc, bedraagt de buitenlandsche schuld van Frankrijk — in de wandeling handelsschuld genaamd — 7.297 miljoen francs en, daar de leeningen aan Argentinië en Uruguay einde 1928 moeten worden terugbetaald, zal deze schuld begin 1929 tot 6.870 miljoen francs zijn teruggebracht.

Dit is echter nog slechts een klein deel van de buitenlandsche schuld van Frankrijk.

Naast deze schuld staat nog die aan de Vereenigde Staten en Engeland, de z.g. politieke schuld.

De politieke schuld aan de Vereenigde Staten vindt haar oorsprong in de door de wetten van 24 April 1917, 24 September 1917, 4 April 1918 en 9 Juli 1918 (Liberty Loan Acts) aan Frankrijk toegestane credieten.

De gebruikte credieten bedragen bijna 3 milliard dollar (\$ 2.997.477.800, door terugbetalingen geleidelijk tot \$ 2.933 miljoen gedaald). Telt men hierbij de rente, die \$ 1.013 miljoen bedraagt, dan komt men op een totaal van \$ 3.946 miljoen, waarbij de overeenkomst Mellon-Béranger nog \$ 407 miljoen voegde, verschuldigd voor den aankoop van de door het Amerikaansche leger in Frankrijk achtergelaten voorraden. Tezamen maakt dit dus een totaal van \$ 4.353 miljoen op het tijdstip, dat de overeenkomst Mellon-Béranger werd gesloten. Ten gevolge van een destijds

toegestane kleine korting, werd de geheele schuld van Frankrijk aan de Vereenigde Staten op \$ 4.025 miljoen vastgesteld.

De politieke schuld aan Engeland bedraagt £ 445.218.386, wat een waarde van 55 milliard francs vertegenwoordigt, terwijl de schuld aan de Vereenigde Staten ongeveer 100 milliard is.

Op te merken valt, dat deze schuld een aanzienlijke last, niet alleen door de hoofdsom, doch tevens door het bedrag der aflossingen, voor het Fransche budget beteekent. Deze annuïteiten werden door de overeenkomsten van Washington en Londen progressief vastgesteld, zoodat zij mettertijd een steeds sterker wordenden druk zullen uitoefenen.

Volgens de overeenkomst Mellon-Béranger moet de Fransche schuld aan de Vereenigde Staten in 62 jaar worden afgelost. Tevens is overeengekomen, dat de schuld ten bedrage van \$ 4.025 miljoen gedurende de eerste vijf jaren geen rente zou dragen en dat de rente voor het vervolg aldus zou worden vastgesteld:

1 pCt. van 1930—1940; 2 pCt. van 1940—1950; 2½ pCt. van 1950—1958; 3 pCt. van 1958—1965 en 3½ pCt. van 1965—1987.

De verhooging van den rentevoet over het restant van de hoofdsom gaat gepaard met een vergrooting der annuïteiten, die daardoor geleidelijk van \$ 32 miljoen in 1930 tot \$ 80 miljoen in 1935 stijgen om in 1940 \$ 115 miljoen en gedurende de laatste 47 jaren \$ 125 miljoen te bedragen.

Wat de Fransche schuld aan Engeland betreft, zoo voorziet de overeenkomst Caillaux-Churchill een niet minder aanzienlijke toeneming, want de eerste annuïteit voor 1926—1927 werd op £ 4 miljoen vastgesteld, de tweede op £ 6 miljoen, de derde op £ 8 miljoen, de vierde op £ 10 miljoen. Daarna bedragen de annuïteiten van 1930—1957 £ 12,5 miljoen en die van 1957—1988 £ 14 miljoen.

* * *

Uit dit vluchtige overzicht der cijfers volgt, dat, al betaalt Frankrijk op het oogenblik zonder moeilijkheden de jaarlijksche aflossingen van zijn buitenlandsche schuld, men hieruit niet mag concludeeren, dat het dit eveneens over een 12- of 20-tal jaren zal doen, wanneer de druk van deze schuld verdrievoudigd zal zijn.

Anderzijds moet hieraan worden toegevoegd, dat Frankrijk gedurende de laatste jaren in zeer gunstige omstandigheden verkeert om den dienst dezer buitenlandsche schuld te verzekeren, doordat Duitschland tot dusverre zijn verplichtingen uit het Dawes-plan geregeld is nagekomen. Het gedeelte voor Frankrijk is voor 1924—1925, na aftrek van de kosten voor bezetting en restitutie, verhoogd tot \$ 454,5 miljoen, voor 1925/26 tot 583,7 miljoen, voor 1926/27 tot 745,4 miljoen, voor 1927/28 tot 885,2 miljoen goudmarken. Duitschland heeft tot dusverre zelf zijn buitenlandsche schuld, die vanaf dit jaar in totaal G.M. 2500 miljoen bedraagt, kunnen voldoen, niet alleen als gevolg van zijn economischen opbloei, doch ook door de toevloeiing van buitenlandsche kapitalen, die het in staat hebben gesteld zonder gevaar voor de stabiliteit van zijn wisselkoers belangrijke bedragen aan het buitenland af te betalen.

Onder de gegeven omstandigheden lijkt het vanzelfsprekend, dat het vraagstuk der intergeallieerde schulden aan Amerika en der geallieerde vorderingen op Duitschland in zijn geheel zal worden behandeld en dat men wederzijds dezelfde principes zal toepassen en tot technisch aanvaardbare oplossingen zal komen. Men moet hierbij echter niet uit het oog verliezen, dat een der eerste moeilijkheden, die zich voordoet, is, dat de vereffening der intergeallieerde schulden en der geallieerde vorderingen op Duitschland tot dusver niet op dezelfde basis zijn vastgesteld. Het is van belang hierbij op te merken, dat in de overeenkomsten tusschen Frankrijk, Engeland en de Vereenigde Staten de te storten bedragen over een lange,

doch begrensde periode van 62 jaar zijn verdeeld, terwijl het Dawes-plan, opgezet bij wijze van proef, juist uitliep op de vaststelling van een vaste annuïteit voor Duitsland, zonder dat de geheele schuld, die oorspronkelijk op G.M. 132 milliard bepaald was, werd herzien en zonder vaststelling van het aantal annuïteiten. Weliswaar vertegenwoordigen de ijzeren industriele leveringen een kapitaal van G.M. 16 milliard, tegen een rente van 5 pCt. en bovendien 1 pCt. amortisatie en komen de vastgestelde annuïteiten overeen met een amortisatie in 36 jaar, doch voor de annuïteit op het budget werd geen duur bepaald. Het behoeft geen betoog, dat men, om een evenwicht tusschen de vorderingen van de geallieerden op Duitsland en hun onderlinge schulden te verkrijgen, eveneens het aantal, zoowel als het bedrag der door Duitsland te storten annuïteiten moet bepalen.

Wat in het bijzonder den toestand van Frankrijk betreft, zou het mogelijk zijn, door de Deutsche annuïteiten over een periode van 62 jaar te doen loopen, voor hetzelfde tijdsverloop de annuïteiten tot dekking van de Fransche buitenlandse schuld vast te stellen, waardoor er voor Frankrijk voldoende zou overblijven om de voor den wederopbouw der verwoeste streken bestede bedragen te herkrijgen. Het is duidelijk, dat een dergelijk accoord slechts tot stand kan komen, indien men rekening houdt met de wenschen en mogelijkheden van Groot-Britannië en Italië, om maar de voornaamste landen te noemen, die belang hebben bij een algemeene regeling van de intergeallieerde schulden en de herstelbetalingen.

Ongetwijfeld is er reden om een onderling vereffenende regeling onder de oogen te zien, die Europa in staat zou stellen, zich globaal van zijn schulden aan Amerika te kwijten. Men zou eveneens kunnen trachten de onderlinge vorderingen der verschillende staten te mobiliseeren, doch hierbij doen zich eenige kwesties voor, die de oplossing van het vraagstuk compliceeren.

Voor het vergelijken van vorderingen, die niet over een gelijk aantal annuïteiten zijn verdeeld, bestaat er een door de bij de kwestie van de herstelbetalingen betrokken deskundigen in zwang gebrachte methode, die de contante waarde bepaalt van een vordering, waarvan de aflossing over een bepaald aantal tijdstippen is verdeeld. De contante waarde van de schuld van Frankrijk aan de Vereenigde Staten, waarvan de terugbetaling over een groot aantal jaren is verdeeld, is gelijk aan die schuld, verminderd met de som der samengestelde interest. Dit bedrag zou men moeten betalen om zich reeds nu van de toekomstige verplichtingen te kwijten.

Op deze wijze is het schema voor een ontwerp van een algeheele vereffening der oorlogsschulden weergegeven. De onderstaande, door een deskundige (A. Delattre in „l'Europe Nouvelle" van 8 December 1928, blz. 1681) uitgewerkte tabel, is gestaaft op de veronderstelling, dat de Deutsche annuïteiten zijn verdeeld over dezelfde periode als de betalingen tusschen de geallieerden en onveranderlijk G.M. 2500 miljoen bedragen. De contante waarde werd tegen 6½ pCt. berekend, terwijl het vereffeningsontwerp werd beperkt tot de voornaamste staten.

De Herstelbetalingen van Duitsland en de Oorlogsschulden van Groot-Britannië, Frankrijk, Italië en België. (Waarde 1928). (In miljoenen dollars).

Land	Duitsche herstel-schuld	Schulden aan de V. Staten	Schulden aan Gr.-Britt.	Saldo
Ver. Staten	337	4.586,6	—	4.923,6
Gr.-Brittannië ..	1.976,2	—2.648,3	1.248,5	576,4
Frankrijk	4.578,3	—1.435,9	— 924,5	2.217,9
Italië	766,7	— 342,3	— 324	100,4
België	448,1	— 160,1	—	288
Overige landen en gemeensch. laast.	874,6	—	—	—
Duitsland	—8.980,9	—	—	—8.980,9

Het spreekt vanzelf, dat deze tabel hier slechts wordt weergegeven, om de technische methode van vergelijking, die kan worden toegepast, aan te toonen.

De oplossing van het algemeene vraagstuk der intergeallieerde en der Deutsche schulden zou in elk geval zeer vergemakkelijkt kunnen worden, indien men zich niet bepaalde tot de berekening van de contante waarde der vorderingen en verschillende schulden in kwestie, doch indien men ze kon commercialiseeren, d.w.z. indien men de verplichtingen van de verschillende staten kon vervangen door een uitgifte van obligatieleeningen, die officieel werden genoteerd.

Hierbij doet zich echter een nieuw probleem voor. Al heeft Duitsland de ongemakken van de contrôle, die de uitvoering van het Dawes-plan medebrengt, moeten aanvaarden, het heeft in ruil daarvoor een aanzienlijk voorrecht verkregen, waarvan het slechts aarzeland afstand kan doen, nl. de transfer-clausule. In dit opzicht werden de geallieerden niet zoo gunstig door de Vereenigde Staten behandeld, die niet hebben willen toestaan, dat de stortingen, bestemd ter vereffening van de buitenlandse schulden, van voorwaarden afhankelijk gemaakt en eventueel gewijzigd zouden kunnen worden, ten gevolge van een ongunstigen stand van den wisselkoers. Bij gebreke van de transfer-clausule heeft Frankrijk echter voor eenige jaren de bevoegdheid tot uitstel van betaling gekregen, waardoor het eventueel in staat is rekening te houden met den momenteelen stand van zijn wisselkoers.

Het blijkt dus, dat bij de eventuele mobiliseering van de buitenlandse schulden der verschillende staten in sommige gevallen zich een bijzondere moeilijkheid zou voordoen, daar men geen commercialisatie van een schuld ontwerpt, welker dienst niet formeel en onvoorwaardelijk is verzekerd.

Indien daarbij evenwel moeilijkheden onder het oog gezien en opgelost moeten worden, ten einde tot een algemeene en onmiddellijke regeling van het veelomvattende vraagstuk der buitenlandse oorlogsschulden te geraken, dan ligt het vermoeden voor de hand, dat de met de transfer-clausule of eene analoge clausule begunstigde landen thans daaraan minder gehecht zullen blijken te zijn dan onmiddellijk na de ernstige economische verstoringen, die Europa hebben getroffen. Een redelijk berekende buitenlandse schuld kan voor een natie een voortdurenden last van aan het buitenland af te dragen annuïteiten medebrengen, zonder hierdoor — zooals de ervaring heeft geleerd — den wisselkoers direct in gevaar te brengen. Want na den terugkeer tot normale economische verhoudingen scheidt het opnemen van credieten op korten termijn in het buitenland en het toestroomen van kapitaal de mogelijkheid, de betalingen aan het buitenland in voldoende mate te neutraliseeren, om het evenwicht van de balans niet blijvend in gevaar te brengen.

Niettemin blijkt uit dit korte overzicht, dat het vraagstuk der intergeallieerde schulden en der vorderingen op Duitsland, zooals het thans in Frankrijk aan de orde komt, vrij ingewikkeld is. Het is te verwachten, dat zonder een ernstige poging en wederzijdschen goeden wil de belangen van alle betrokken volkeren niet tot overeenstemming zullen zijn te brengen. Men mag echter wel aannemen, dat deze poging zal gelukken.

AANTEKENINGEN.

Het Handelsverdrag tusschen Duitsland en Zuid-Afrika.

Het op 1 September 1928 tusschen Duitsland en Zuid-Afrika gesloten Verdrag van Handel en Scheepvaart heeft heel wat stof opgejaagd. Dit Verdrag is het eerste van dezen aard, dat door Zuid-Afrika werd gesloten, en tevens het eerste handelsverdrag tusschen Duitsland en een der Britsche Dominions.

De voornaamste reden, waarom er laatstelijk zooveel over dit verdrag is te doen geweest, was gelegen in het feit, dat door dit verdrag inbreuk is gemaakt op het beginsel van „imperial preference”, dat ook in de Z.-Afrikaansche tolwetgeving toepassing had gevonden en krachtens welk beginsel Engeland bij invoer van een veertigtal voor den handel van dat land belangrijke artikelen reducties op de invoerrechten genoot van 3 en 5 pCt. Over de vraag, of deze preferentie belangrijk is, zijn de meeningen verdeeld. Sommigen zijn van oordeel, dat deze preferentie niet belangrijk genoeg is om veel invloed te hebben op den loop van den reëlen handel. Anderen daarentegen meenen, dat bijv. een voorsprong voor Engeland ten aanzien van sommige soorten van manufacturen, ten aanzien waarvan het eene reductie op het algemeene tarief krijgt van 5 pCt., geenszins onverschillig is.

Hoe dit zij, in art. 8 van het Verdrag tusschen Duitschland en Zuid-Afrika is de bepaling opgenomen, dat weliswaar de bestaande preferenties gehandhaafd blijven, doch dat Duitschland verder volledig volgens het beginsel der meestbegunstiging zal worden behandeld. Toekomstige preferenties vallen dus, zolang dit Verdrag van kracht blijft, automatisch mede aan Duitschland ten deel.

Ter oriëntering van de lezers van dit weekblad doen wij hieronder den letterlijken tekst volgen van een aantal belangrijke bepalingen van dit Verdrag, dat o.m. gepubliceerd werd in het „Bijvoegsel tot die Staatskoerant van die Unie van Suidafrika” van 16 November 1928.

Art. 3 behelst het algemeene beginsel der meestbegunstiging en art. 4 vermeldt daarop enkele uitzonderingen. Deze bepalingen luiden als volgt:

Artikkel 3.

Die kontrakterende partye kom ooreen dat, in alle sake betreffende handel, skeepvaart en nywerheid, enige voorreg, guns of vrystelling wat een party toegestaan het of hierna mag toestaan aan die skepe en onderdane, of burgers van enige andere staat, gelyktydig en onvoorwaardelik sonder versoek en sonder vergoeding aan die skepe en onderdane van die ander verleen sal word, daar dit hulle bedoeling is dat die handel, skeepvaart en nywerheid van ieder van die partye in alle opsigte op die voet van die mees begunstigde land sal geplaas word.

Artikkel 4.

Die bepaling van hierdie verdrag ten opsigte van die waarborg tot behandeling as mees begunstigde land sal nie op die volgende van toepassing wees nie—

(1) gunste werklik toegestaan of wat hierna toegestaan mag word deur een van die kontrakterende partye aan 'n aangrensende staat of gebied tot vergemakliking van verkeer vir bepaalde grensstreke, wat in die reël nie verder uitstrek dan 15 kilometer aan die een of die ander kant van die grens nie, en vir inwoners van sodanige streke;

(2) gunste werklik toegestaan of wat hierna toegestaan mag word deur die Unie van Suid-Afrika aan Portugees Oos-Afrika;

(3) gunste werklik toegestaan of wat hierna toegestaan mag word deur een van die kontrakterende partye aan 'n derde staat of gebied ingevolge 'n toelunie wat reeds gesluit is of later gesluit mag word;

(4) gunste wat een van die kontrakterende partye toegestaan het of hierna mag toestaan aan 'n derde staat in ooreenkomste tot voorkoming van dubbele belasting en die onderlinge beskerming van die skatkis;

(5) voorregte en tegemoetkomings wat reeds werklik toegestaan is of wat hierna toegestaan mag word, aan skepe wat seepos onder kontrak vervoer.

De bepaling, waarover zooveel is te doen geweest en die door tegenstanders van het Verdrag een „slag in het gezicht van Engeland” is genoemd, vindt men in art. 8, luidende als volgt:

Artikkel 8.

Enige artikel voortgebring of vervaardig in die gebied van een van die kontrakterende partye sal nie, by invoer in die gebied van die ander, aan ander of hoër toelregte of heffings onderhewig wees nie dan die wat gehew word op soortgelyke artikels in 'n ander land voortgebring of vervaardig; met die verstande dat ten opsigte van die goedere tans bepaaldelik vermeld in die bestaande wetgewing van die Unie van Suid-Afrika die Duitse Ryk geen aanspraak kan maak nie op die

mienimumtolregte en kortings wat ten opsigte van daardie goedere toegestaan kan word, slegs indien hulle voortgebring of vervaardig word binne Groot-Brittanje en Noord-Ierland en die Britse Vrygeweste, Kolonies, Besittings en Protektorate en wanneer hulle daarvandaan vir verbruik in die Unie ingevoer word, of op die mienimumtolregte er kortings wat werklik aan Kanada en Nu-Seeland respektiewelik toegestaan is ten opsigte van die artikels bepaaldelik vermeld in Dele II en IV van die Twede Bylae tot Wet No. 36 van 1925 van die Unie van Suid-Afrika.

Met betrekking tot tolformaliteite sal enige artikel, in die gebied van een van die kontrakterende partye voortgebring of vervaardig, wanneer dit in die gebied van die ander party ingevoer word, nie onderhewig wees aan enige behandeling wat minder gunstig is nie dan die wat toegestaan is ten opsigte van soortgelyke artikels in 'n ander land voortgebring of vervaardig.

Art. 9 past het beginsel der meestbegunstiging op den uitvoer toe en luidt:

Artikkel 9.

By die uitvoer uit die gebied van een van die kontrakterende partye na die gebied van die ander sal geen artikel aan ander of hoër belastings of heffings onderhewig wees nie as die wat gehew word op soortgelyke artikels by hulle uitvoer na enige ander land.

En ten slotte komt art. 12 — o.i. na het bepaalde in art. 3 vrij overbodig — het beginsel der meestbegunstiging nog eens onderstrepen ten aanzien van in-, uit- en doorvoer:

Artikkel 12.

In alle aangeleenthede betreffende die invoer, uitvoer en deurvoer van koopware staan die kontrakterende partye aan mekaar die behandeling van die mees begunstigde land toe, met inagneming van die voorbehoude in Artikels 4 en 8 beding.

Met betrekking tot skeepvaart, spoorwegen en visscherij bepaalt art. 16 het volgende:

Artikkel 16.

Ieder van die kontrakterende partye sal die invoer of uitvoer van alle koopware toelaat wat wettig ingevoer of uitgevoer mag word, en tewens die vervoer van persone en hulle bagasie en goed van of na hulle respektiewe lande op die skepe van die ander, en sodanige skepe, hulle ladinge en passasiers sal dieselfde voorregte geniet en sal nie aan enige ander of hoër regte, heffings of beperkings onderworpe wees nie as nasionale skepe en hulle ladinge en passasiers of die skepe van enige ander land en hulle ladinge en passasiers.

Die kontrakterende partye kom ooreen dat hierdie artikel geen inbreuk sal maak op die maatreëls wat een van hulle wenslik ag tot uitvoering van algemene internasionale konvensies, waarby hy aangesluit het of wat hierna mag gesluit word, veral konvensies onder beskerming van die Volkebond gesluit aangaande deurvoer, uitvoer of invoer van besondere soorte artikels, soos opium of ander gevaarlike verdoovingsmiddels of die voortbrengsels van visserye, of tot uitvoering van algemene konvensies bedoel om inbreuk op industriële, literêre of artistieke eiendom te voorkom, of aangaande vals merke, valse aangifte van oorsprong of ander maniere van onbillike mededinging.

Verder kom die kontrakterende partye ooreen dat die voorafgaande bepalinge ieder van hulle belet om regte of laste wat onderskeid maak na gelang van die vlag, te hef op die goedere of passasiers in die skepe van die ander vervoer.

Die kontrakterende partye kom verder ooreen, met betrekking tot vergemakliking van internasionale spoorwegverkeer en tot die daarop toepaslike vragpryse en voorwaardes, om elkeen geen onbillike onderskeid te maak teenoor die goedere, burgers of skepe van die ander nie.

Vragpryse en vragprysverlaging of ander tegemoetkoming op spoorweggebied wat afhanklik is van voorafgaande of latere vervoer van goedere op skepe van enige skeepvaartonderneming in staats- of partikuliere besit, of wat afhanklik gestel word van 'n bepaalde see- of riviervverbinding, sal onvoorwaardelik van toepassing wees op goedere wat in die skepe van een van die kontrakterende partye in dieselfde rigting en langs dieselfde roetes vervoer word en in 'n hawe van die ander party aankom of daaruit vertrek.

Die bepaling van hierdie verdrag sal nie van toepassing wees nie op die besondere behandeling wat een van die kontrakterende partye toestaan of later mag toestaan ten opsigte van vis deur skepe van daardie party gevang. Vis deur die skepe van die een party gevang sal, by invoer in die gebied van die ander, nie minder gunstig behandel word nie as vis deur die skepe van enige ander land gevang.

Ten slotte bepaalt art. 26 van het Verdrag, dat het

twee jaar na uitwisseling der ratificatie-oorkonden zal gelden en vervolgens met inachtneming van een termijn van 6 maanden zal kunnen worden opgezegd.

Aan het Verslag is nog een Protokol toegevoegd. Daarin vindt men de volgende verklaring ten aanzien van het hierboven aangehaalde art. 8.

Die Duitse Ryk doen afstand van enige aanspraak op die mienimuntolregte of kortings ten opzichte van die goedere wat in die voorbehoud op die eerste paragraaf van Artikel 8 vermeld is, alleen indien en wanneer daardie mienimuntolregte of kortings beperk bly tot die lande respektiewelik daarin by name opgenoem.

Daaruit volgt dus, dat, wanneer Zuid-Afrika een ander land ook in de bestaande preferenties mocht doen deelen, hetzelfde voordeel aan Duitschland zou moeten worden toegekend.

Ten slotte vermeldt het Protokol nog, dat partijen voornemens zijn om elkander concessies te doen op het stuk der invoerrechten. De desbetreffende zinsnede luidt als volgt:

Ter vergemakking en vermeerdering van die wedersydse verkeer van artikels wat in hulle respektiewe gebiede voortgebring en vervaardig word, is die kontrakterende partye voornemens om 'n ooreenkoms omtrent tolregbegunstigings aan te gaan.

Wanneer hierdie ooreenkoms gesluit is, sal dit as deel van die voorgaande verdrag beskou word.

Deze nadere overeenkomst zal ook voor ons land van belang kunnen zijn. Het is bekend, dat er sinds geruimen tijd onderhandelingen gaande zijn tusschen Nederland en Zuid-Afrika betreffende het sluiten van een handelsverdrag. Met stelligheid mag men verwachten, dat Nederland geen geringere resultaten zal verkrijgen dan Duitschland, en dat wij dus minstens op dezelfde wijze als meestbegunstigde natie zullen worden behandeld. Op grond daarvan zullen wij dan automatisch kunnen deelen in eventuele concessies, door Zuid-Afrika aan Duitschland te doen, zooals wij onder omstandigheden omgekeerd krachtens ons handelsverdrag met Duitschland kunnen profiteeren van de voorrechten, door Zuid-Afrika te bedingen.

S.

Overzicht van de Koffiemarkt in 1928.

Aan het jaarverslag van de Vereeniging voor den Goederenhandel te Rotterdam ontleenen wij het volgende:

Al was de eerste helft van het jaar door vrij regelmatig afzet bij oplopende prijzen over het algemeen niet onbevredigend te noemen, toch is het niet te verwonderen, dat ook ditmaal het jaar-overzicht niet in opgewekten toon kan worden geschreven, wanneer in het oog wordt gehouden, dat de kunstmatige toestand, waarin het artikel reeds verscheidene jaren door het ingrijpen van Brazilië verkeerde, ook in 1928 onafgebroken voortduurde. Door voort te gaan met beperking van de dagelijksche aanvoeren naar de afscheephavens op hoeveelheden, juist groot genoeg om aan de vraag voor uitvoer en voor eigen verbruik te kunnen voldoen, en door het overschot van den oogst voorloopig weder in het binnenland op te slaan, gelukte het ook ditmaal aan Brazilië om de prijzen op peil te houden, doch op den handel werkte dit alles in hooge mate belemmerend, vooral toen in de tweede helft van het jaar bekend werd, dat voor 1929/30 waarschijnlijk weder gerekend moet worden op een oogst, zóó groot, dat dit productieland, indien noodig, in staat zou zijn om alleen in de behoefte van Europa en van Noord-Amerika in dat oogstjaar te voorzien. Velen zijn dan ook van meening, dat het „Instituut tot Permanente Verdediging van de Koffie” van Sao Paulo, dat tot nu toe de leiding van de prijsbeschermering zoo vastberaden in handen heeft gehouden, in het volgend jaar voor een krachtproef zal worden gesteld. Niet alleen de zekerheid, dat de volgende Brazil-oogst weder zeer groot wordt, geeft aanleiding tot deze pessimistische opvatting, doch ook het feit, dat alle andere koffie-voortbrengende landen zonder eenige bijdrage in de lasten der Braziliaansche prijs-

politiek, ruimschoots van de lusten ervan hebben genoten en dientengevolge hun productie belangrijk hebben uitgebreid. In elk geval slonk de ondernemingslust, die toch al niet van buitengewone betekenis was geweest, in het laatste gedeelte van het jaar tot een minimum en wat voor zulke tijden kenmerkend is, deed zich ook thans voor, namelijk dat zogenaamde tweede-hands-zaken bijna niet meer tot stand kwamen. Wisselen onder normale omstandigheden in een vrije markt vele partijen vaak meerdere malen van eigenaar alvorens aan de branderij te worden afgeleverd, thans konden importeurs voor hunne aanvoeren in de meeste gevallen alleen koopers vinden rechtstreeks onder de binnenlandsche of buitenlandse branders.

De statistiek toont overigens duidelijk aan, dat de Braziliaansche koffie in den laatsten tijd terrein verloren heeft. Dit is niet uitsluitend het gevolg van de beperkende voorschriften op den uitvoer van dit land, doch is ook te wijten aan de reeds genoemde uitbreiding van de productie der andere soorten en tevens aan den in verhouding tot die soorten te hoogen prijs van het Braziliaansche product.

De voorraad in Brazilië was in het begin en in het einde van het jaar als volgt:

	begin v. h. jaar balen	einde v. h. jaar balen
Voorraad Rio	359.000	333.000
„ Santos	958.000	988.000
„ binn. Sao Paulo	13.120.000	ca. 12.600.000
Totaal	14.437.000	totalca. 13.921.000

Wat de consumptie betreft, kan uit de beschikbare statistiek het verbruik in Europa en Noord-Amerika voor 1928 op 23.500.000 balen van 60 KG. worden aangenomen. Het geheele wereldverbruik (met uitzondering van wat de productielanden zelf verbruiken) zal waarschijnlijk ongeveer 2 miljoen balen hooger zijn.

De wereld-opbrengst (onder aftrek van het in de productielanden voor eigen verbruik benodigde), herleid tot balen van 60 KG., wordt aangenomen als volgt:

	1925/26 Oogst balen	1926/27 Oogst balen	1927/28 Oogst balen	1928,29 Raming balen
Santos	10.129.000	9.986.000	18.681.000	6.250.000
Rio	3.955.000	3.599.000	4.997.000	2.500.000
Victoria	913.000	940.000	1.162.000	850.000
Overig Brazilië	464.000	771.000	982.000	942.000
Ned.Oost-Indië	1.174.000	1.700.000	2.000.000	2.200.000
Columbia	2.375.000	1.850.000	2.528.000	2.600.000
Venezuela	902.000	923.000	760.000	1.000.000
Overige Milds.	4.275.000	3.667.000	4.623.000	4.241.000
	24.187.000	23.436.000	35.733.000	20.583.000

De zichtbare wereldvoorraad was op 31 Dec. 1928 ongeveer 600.000 balen geringer dan op den overeenkomstigen datum van 1927, zooals uit de onderstaande cijfers blijkt:

Zichtbare Wereldvoorraad op 31 December:

	1928 balen	1927 balen	1926 balen
Voorr. volgens Statistiek	5.172.000	5.268.000	4.911.000
„ Binn. Sao Paulo. *12.600.000	13.120.000	13.120.000	5.990.000
*geraamd. Totaal.	17.772.000	18.388.000	10.901.000

Over de invoeren en afleveringen in Nederland geven de volgende statistieken een beeld:

Invoeren in Nederland:

	1928 balen	1927 balen	1926 balen
Nederlandsch Oost-Indië	670.200	477.500	511.600
Brazilië	866.900	956.700	979.600
Centr. Amer. en W.-Indië	741.300	641.200	631.600
Afrika	44.500	49.800	43.200
Verschillende Landen ..	144.700	119.400	112.000
Tezamen....	2.467.600	2.244.600	2.278.000

Afleveringen in Nederland:

	1928 balen	1927 balen	1926 balen
Alle soorten	2.372.000	2.264.000	2.344.000

Ten slotte publiceert het verslag nog een statistiek over den voorraad in Nederland op 31 December:

Voorraad in Nederland op 31 December:

	1928	1927	1926
Herkomst	balen	balen	balen
Nederlandsch Oost-Indië	127.300	111.600	114.900
Brazilië	163.900	123.700	152.400
Centr. Amer. en W.-Indië	113.800	75.700	64.800
Afrika	7.200	6.300	4.100
Verskillende Landen ..	3.400	2.600	3.000
Tezamen....	415.600	319.900	339.200

De vooruitzichten op de Tinmarkt.

In een aan het eind van het vorige jaar te Londen verschenen brochure¹⁾, wordt naar aanleiding van de enorme prijsdaling van tin aan het eind van 1927 en in het begin van 1928 een beschouwing gegeven over de toekomst van dit metaal.

Sedert 3 Juli jl., toen de laagste prijs in 1928 bereikt werd, is de tinmarkt in een opgaande beweging en er zijn gegronde redenen om aan te nemen, dat deze verbetering zal aanhouden.

Opmerkelijk is het in de eerste plaats, dat de tinproducenten langzamerhand streven naar combinatie en samenwerking, om zodoende den prijs op een hooger niveau te stabiliseeren.

Vrees voor overproductie waarop de pessimisten vooral wijzen, behoeft er niet te bestaan, Weliswaar is de productie in de laatste jaren sterk gestegen, doch over het hoofd wordt gezien, dat het hier een overgangperiode betreft. Er kwam niet meer tin beschikbaar, omdat er nieuwe mijnen ontdekt waren, maar de gestegen productie is vooral een gevolg van betere exploitatie-methoden en grootere rationalisatie.²⁾

Ondanks de groote bedragen, die men heeft besteed voor het zoeken naar dit metaal, is het resultaat zeer gering geweest.

Van de drie groote tin produceerende landen, de Federatieve Staten van Malakka, Ned.-Indië en Bolivia, die te zamen $\frac{3}{4}$ van de wereldproductie controleren, is de productie van Ned.-Indië in de eerste acht maanden van 1928 ten achter gebleven bij die over dezelfde periode van het voorafgaande jaar, terwijl Bolivia in het derde kwartaal van 1928 eveneens zijn productie heeft verminderd.

Wat de mijnen van dit laatstgenoemde land en de grintmijnen van de Federatieve Staten van Malakka betreft, is het waarschijnlijk, dat zij bij lage prijzen gesloten zullen worden, daar op grond van de prijzen, die in de lente en den zomer van 1928 heerschten, de exploitatie alleen winsten afwerpt, indien tin op alluviale gronden of mechanisch met moderne machines wordt gewonnen.

Het onderstaande overzicht geeft de wereldproductie

¹⁾ „The Future of Tin” door H. Oakley and E. Pritchard, verschenen bij The St. Catherine Press, Stamford Street, London (prijs 6 d.).

²⁾ Het laatste jaarverslag van de Singkep Tin Maatschappij wijst in dezelfde richting. Volgens dit verslag is de daling van den tinprijs veroorzaakt door een grootere wereldproductie van tin, die eensdeels het gevolg was van de stimulerende werking van den hoogen tinprijs in de jaren 1926 en 1927, anderdeels door de toepassing in de praktijk van de tinwinning van de verbeteringen in de techniek en wel voornamelijk door het gebruik op betrekkelijk groote schaal van baggermolens in dit bedrijf.

tie van tin sedert 1920, waaruit blijkt, dat vooral Malakka en Bolivia in 1927 tot de hoogere productiecijfers hebben bijgedragen.

Tegenover deze grotere productie in de laatste jaren, die echter aan bepaalde grenzen is gebonden door de natuurlijke beperktheid van dit metaal, staat, dat de consumptie van tin voortdurend toeneemt. Het wereldverbruik van tin bedroeg over de periode Jan.-Sept. van 1928 113.091 tons tegenover 102.199 tons en 101.337 tons in dezelfde periode van 1927 en 1926. Tin is een algemeen gebruikt metaal en in dit opzicht zijn de vooruitzichten zeer bemoedigend. Met de toenemende verhooging van het welvaartspeil, houdt de vraag naar tin gelijken tred.

Van belang is eveneens de stabiliteit, die zich in de exploitatie der mijnen openbaart. Het speculatieve aspect in de ontginning is bijna geheel verdwenen. Het tin wordt gewonnen door groote ondernemingen, die geen nieuwe exploitatie ter hand nemen, voordat zij, rekening houdend met het prijsverloop, zeker zijn van een behoorlijke rentabiliteit.

Weliswaar nemen de winsten toe met de prijsstijging, doch aan den anderen kant verhindert het nauwe verband tusschen vraag en aanbod de prijsdaling beneden een bepaald niveau.

De wijziging van het Indexcijfer van groothandelsprijzen van „The Economist”.

Met ingang van dit jaar heeft het Engelsche weekblad „The Economist” zijn indexcijfer van groothandelsprijzen gewijzigd, omdat het niet voldeed aan de eischen, die aan zoo'n belangrijk cijfer kunnen worden gesteld. Immers, het praktische nut van een indexcijfer hangt niet alleen af van het juiste aangeven van het prijsverloop over korte perioden, doch het moet tevens zoo nauwkeurig mogelijk de waardeveranderingen van het geld over lange perioden weerspiegelen. De waarde van het indexcijfer van „The Economist” is toe te schrijven aan het feit, dat het reeds in 1864 was opgezet met het doel om de prijsstijging te meten, die de ontdekking van de goudmijnen in Californië en later in Australië veroorzaakte. Dit cijfer werd echter in 1911 veranderd. Nieuwe artikelen, die in den loop der jaren in betekenis waren toegenomen, werden in de berekening opgenomen, terwijl als basis een nieuwe periode, n.l. die van 1901—'05, werd vastgesteld.

In verband met de geweldige veranderingen, die sedert den oorlog hebben plaatsgevonden, is het volgens „The Economist” niet alleen noodzakelijk geworden om de lijst van groothandelsprijzen met nieuwe artikelen aan te vullen, doch tevens om bij de berekening van het indexcijfer het *arimetrisch* door een *geometrisch* gemiddelde te vervangen.

Het blad merkt hierbij op, dat voor bepaalde gevallen aan het gebruik van indexcijfers, gebaseerd op een arimetrisch gemiddelde, mathematische gebreken kleven. Vooral wanneer de prijsfluctuaties groot zijn of over een lange periode worden gemeten, geven zij een algemeene prijsstijging te overdreven weer, terwijl zij een algemeene prijsdaling niet geheel tot hun recht laten komen. Dus hoe groter de fluctuaties van de verschillende prijzen zijn, hoe geringer de waarde van het gebruik van een arimetrisch gemiddelde is.

DE WERELDPRODUCTIE VAN TIN.

Jaar	Het Britsche Imperium				De rest van de wereld				De totale Wereldproductie	
	Groot-Brittannië	Nigeria	Britsch Malakka	De rest van het Imperium	Totaal	Bolivia	Het Oosten	Europa en de overlanden		Totaal
1920.....	3.065	5.168	36.928	8.597	53.800	27.821	38.400	2.133	68.400	122.200
1921.....	679	5.057	36.241	5.952	47.900	18.804	44.328	2.480	65.000	113.500
1922.....	371	5.123	37.226	4.712	47.400	31.616	48.667	1.169	82.400	129.800
1923.....	1.021	5.860	39.382	5.879	52.100	29.757	46.208	938	77.000	129.000
1924.....	1.986	6.200	46.055	5.883	60.100	31.610	47.157	920	80.000	140.000
1925.....	2.339	6.256	48.071	6.138	62.800	32.224	50.300	1.300	84.000	147.000
1926.....	2.327	7.417	47.724	6.753	64.200	30.060	48.400	2.100	81.000	145.600
1927.....	2.593	8.056	54.226	7.130	72.000	35.808	48.400	1.800	86.000	158.000

Een geometrisch gemiddelde vermijdt deze moeilijkheden. Bovendien heeft dit gemiddelde het voordeel, dat, bij een gegeven constant gewicht, het resultaat steeds gelijk blijft, onverschillig welk jaar als basis wordt genomen, d.w.z. dat men, zoowel voor- als achteruitrekenend, steeds hetzelfde resultaat verkrijgt, wat bij een aritmetrisch gemiddelde niet het geval is. Laten wij dit even met een voorbeeld toelichten.

Veronderstellen wij, dat in een bepaald jaar A. de prijs van katoen $f \frac{1}{2}$ en van wol $f 1$ per pond bedroeg en dat wij dezen prijs voor elk geval als 100 aannemen. De volgende tabel toont dan het resultaat van de toepassing van het aritmetrisch gemiddelde op de denkbare fluctuaties van deze 2 artikelen:

	Jaar A.	Jaar B.	Jaar C.	Jaar D.
Katoen	100	111	200	200
Wol	100	109	100	50
Aritmetrisch gemiddelde	100	110	150	125

In Jaar D. steeg het gemiddelde ten opzichte van Jaar A. met 25 pCt., hoewel de som der prijzen in beide jaren gelijk was (nl. $f 1 \frac{1}{2}$).

Stel verder, dat men Jaar D. als basis neemt, dan zouden de cijfers als volgt zijn:

	Jaar D. = 100.		
	Katoen	Wol	Aritmetrisch gemiddelde
Jaar A. ...	50	200	125

Bij vergelijking tusschen Jaar A. en Jaar D. is het aritmetrisch gemiddelde met 20 pCt. gedaald, in tegenstelling met een stijging van 25 pCt., indien Jaar A. als basis wordt genomen.

Beschouwen wij nu het geometrisch gemiddelde onder dezelfde omstandigheden. In vergelijking met Jaar A. is het geometrisch gemiddelde voor Jaar D. $\sqrt{200 \times 50} = 100$. Dit wijst op een onveranderden toestand, wat met de werkelijkheid overeenkomt. Zoo kan men telkens twee jaren als basis nemen en dan blijkt, dat de veranderingen in tegengestelde richting steeds even groot zijn, terwijl bij berekening van het aritmetrisch gemiddelde in dat geval steeds afwijkingen voorkomen.

„The Economist” heeft voor de jaren 1920—'27 het geometrisch indexcijfer berekend en kwam tot de volgende afwijkingen met de vroeger gepubliceerde aritmetrische indexcijfers.

Jaar	(1913 = 100).	
	Aritmetrisch gemiddelde	Geometrisch gemiddelde
1920	283,2	259,8
1921	181,0	172,7
1922	159,5	154,0
1923	162,1	154,4
1924	173,9	165,7
1925	166,5	162,1
1926	152,8	148,8
1927	147,9	143,7

Indien men de series omkeert en 1927 als basis neemt, wijst het aritmetrisch gemiddelde tegenover 1913 een stijging van slechts 34,5 pCt. aan in plaats van 47,9 pCt. bij basisjaar 1913. Het geometrisch gemiddelde geeft beide malen hetzelfde resultaat, namelijk een stijging van 43,7 pCt. De conclusie van „The Economist” is dan ook, dat het geometrisch gemiddelde in de bovenstaande tabel het beste beeld geeft van de veranderingen in de waarde van het geld na den oorlog, vergeleken met 1913.

Op grond van deze onderzoeken heeft „The Economist” daarom besloten een geometrisch gemiddelde bij de berekening van zijn indexcijfer toe te passen met het jaar 1927 als basis. In het vervolg zal men dus bij de in ons tijdschrift overgenomen cijfers de berekening volgens deze nieuwe methode aantreffen.

Tegelijkertijd is de lijst van groothandelsprijzen, waarop het indexcijfer is gebaseerd, gewijzigd en aangevuld, om de meest representatieve artikelen voor iedere groep te verkrijgen.

In de groep granen en vleesch is Deensche ham door spek vervangen en zijn aan deze groep maïs, Argentin-

tijnsch vleesch en schapenvleesch van Nieuw-Zeeland toegevoegd.

De groep „Andere voedings- en genotmiddelen” is uitgebreid met cacao, Canadeesche kaas en kokosolie (voor de bereiding van margarine).

De groep „Weefstoffen” is aangevuld met gekamde wol en de groep „Delfstoffen” met tinplaten, gas-kolen en zink.

De groep „Diversen” is vermeerderd met huiden, petroleum No. 1, stookolie, cement, ammoniak-sulfaat, lijnolie en creosoot, terwijl indigo, talk en zaden zijn uitgevallen. De nieuwe lijst omvat 58 (tegen 44 op de oude) artikelen, terwijl in een aantal gevallen de specificatie is veranderd in verband met het gewijzigde handelskarakter.

Indexcijfers van groothandelsprijzen.¹⁾

„The Economist” schrijft: Ten gevolge van eenige tegengestelde schommelingen bedraagt het indexcijfer der groothandelsprijzen einde December 1928 95,0 (1927 = 100) tegen 95,3 einde November. In de groep „Granen en vleesch” waren Engelsch graan, rijst en La Plata maïs iets lager en woog de prijsstijging voor Engelsch rundvleesch, binnen- en buitenlandsch schapenvleesch hier nauwelijks tegen op. In de groep „Andere voedings- en genotmiddelen” waren cacao en suiker iets goedkooper en thee en boter iets duurder. In de groep „Weefstoffen” waren Amerikaanse katoen en garen iets lager, terwijl een kleine prijsstijging voor hennep door een daling van den vasprijs werd gecompenseerd. De groep „Delfstoffen” kenmerkte zich door een scherpe reactie in den tinprijs tegenover hoogere prijzen voor koper en ongezuiverd zink. Het indexcijfer voor de groep „Diversen” daalde ten gevolge van lagere prijzen voor huiden, leder en lijnolie nog meer. De volgende tabel toont de maandelijksche indexcijfers over het afgelopen jaar voor elk der vijf groepen en de jaargemiddelden (geometrisch gemiddelde) sinds 1924:

Data	Granen en vleesch	Andere voedings- en genotm.	Weefstoffen	Delfstoffen	Diversen: oliën, roet, rubber, enz.	Totaal
1927	100	100	100	100	100	100
Gemiddelde 1924..	114.2	106.7	136.8	119.4	105.6	115.7
” 1925..	114.1	101.0	124.0	111.8	108.7	112.0
” 1926..	102.8	96.6	97.2	119.8	104.0	104.0
Einde Dec. 1926..	98.1	99.8	88.3	117.0	103.6	101.0
” 1927..	97.4	98.2	102.5	94.1	101.5	98.8
” Jan. 1928..	100.3	96.6	102.4	92.5	99.9	98.5
” Febr. ” ..	101.6	98.3	104.1	91.0	97.5	98.5
” Maart ” ..	107.0	96.9	107.4	91.4	96.9	99.9
” April ” ..	111.4	95.0	109.2	91.8	98.3	101.4
” Mei ” ..	116.3	94.7	108.6	92.5	97.4	102.1
” Juni ” ..	112.8	92.6	109.8	91.3	95.9	100.6
” Juli ” ..	106.1	93.1	107.9	90.9	95.6	98.8
” Aug. ” ..	100.4	92.6	105.2	90.7	95.8	97.0
” Sept. ” ..	96.6	93.5	101.4	91.8	95.3	95.7
” Oct. ” ..	98.2	91.5	100.6	92.9	93.1	95.3
” Nov. ” ..	97.4	90.4	102.3	93.8	92.4	95.3
” Dec. ” ..	97.6	90.2	101.7	94.1	91.4	95.0
Gemiddelde 1928..	103.6	93.8	105.1	92.1	95.8	98.1

Men zal opmerken, dat het gemiddelde indexcijfer van groothandelsprijzen over 1928 1,9 pCt. lager was dan in 1927, doordat de stijgingen van resp. 3,6 en 5,1 pCt. bij de groepen „Granen en Vleesch” en „Weefstoffen” meer dan gecompenseerd werden door de dalingen van resp. 6,2, 7,9 en 4,2 pCt. voor „Andere voedings- en genotmiddelen”, „Delfstoffen” en „Diversen”. Bij vergelijking van de cijfers van December 1928 met die van December 1927 blijkt, dat het indexcijfer dit jaar in totaal met bijna 4 pCt. is gedaald. Deze daling moet worden toegeschreven aan de lagere prijzen voor de groepen „Andere voedings- en genotmiddelen” en „Diversen”, daar de veranderingen bij

¹⁾ Zie eveneens de aantekening „De wijziging van het indexcijfer van groothandelsprijzen van „The Economist” in dit nummer.

de andere groepen per slot van rekening onbeteeknend zijn.

De volgende tabel geeft de prijsnoteringen van een aantal belangrijke artikelen aan het einde van

maand ten gevolge van een hogere taxatie en een prijsdaling voor huiden en leder aan het eind van het jaar. Tegen het einde van het jaar werden stookolie en creosoot eveneens goedkooper, terwijl de prijs

	Einde 1925	Einde 1926	Einde 1927	1928			
				Einde Maart	Einde Juni	Einde Sept.	Einde Dec.
Tarwe, Canadeesche per qr.	66/-	57/6	58/-	59/9	55/	48/9	49/3
Aardappelen per ton	£ 6/5/0	£ 6/10/0	£ 6	£ 7/10/0	£ 9	£ 5/10/0	£ 6/0/0
Rundvleesch, Eng. in helften, per 8 lbs.	5/8	4/10	4/8	6/	6/6	5/	5/4
Schapenvleesch, Nieuw-Zeeland, per 8 lbs.	4/9	4/3	4/9	4/10	5/1	4/11	5/
Thee, Indische veilinggem. per lb.	1/8½	1/3¾	1/6½	1/3¾	1/3¾	1/5¾	1/5½
Suiker, gekristall. per cwt.	28/7½	34/1½	29/9½	30/7	27/5	25/10	24/7½
Katoen, American Middling per lb.	10.26 d.	6.90 d.	11.06 d.	10.77 d.	12.49 d.	10.61 d.	10.59 d.
Garens, 32er twist per lb.	16.62 d.	12.37 d.	15.25 d.	16.25 d.	17.25 d.	15.75 d.	15.50 d.
Wol, Australische per lb.	50 d.	45 d.	48 d.	48 d.	48 d.	45 d.	44 d.
Jute, per ton	£ 59	£ 31/5/0	£ 31/15/0	£ 31/17/6	£ 34/5/0	£ 31/15/0	£ 32/5/0
Ruw ijzer, Cleveland No. 3, per ton	66/6	87/6	65/	66/	66/	66/	66/
Kolen, beste Welsh, per ton	22/9	29/3	19/1½	19/3	19/3	19/3	19.4½
Tin, Standaard, per ton	£ 287/5/0	£ 300/7/6	£ 265/2/6	£ 239	£ 213/15/0	£ 225/15/0	£ 225/15/0
Petroleum, No. 1, per gallon	15.50 d.	15.50 d.	11.50 d.	11.50 d.	15.25 d.	15.25 d.	15.25 d.
Lijnolie, per ton	£ 33/10/0	£ 31/5/0	£ 28	£ 29.10/0	£ 29/10/0	£ 29/10/0	£ 29
Rubber, plant. sheet per lb.	46 d.	19.12 d.	20 d.	13.25 d.	9.31 d.	8.56 d.	8.69 d.
Cement, Portland, per ton	60/9	60/9	54/	54/	54/	54/	47/

de vier laatste kwartalen. Ter vergelijking werden de prijzen op het eind van de drie voorafgaande jaren bijgevoegd.

In vergelijking met een jaar geleden zijn ingevoerde tarwe, suiker, wol, tin, rubber en cement belangrijk goedkooper, terwijl de prijzen voor rund- en schapenvleesch, jute en petroleum No. 1 zijn gestegen.

Uit de eerste tabel blijkt, dat het algemeene prijsniveau van het begin van het jaar tot einde Mei geregeld is gestegen; daarna trad een daling in, die einde September bijna 6,3 pCt. bedroeg. Gedurende het laatste kwartaal bleven de prijzen meer stabiel.

De prijsstijging gedurende de eerste vijf maanden van het jaar was gedeeltelijk het gevolg van de hogere katoen- en juteprijzen, doch in hoofdzaak van een belangrijke stijging van de prijzen voor Engelsch graan, wollen stoffen, aardappelen, vleesch en spek — een (hoofdzakelijk seizoen-) tendens, die gedurende het tweede halfjaar veranderde. Canadeesche tarwe bereikte haar hoogste punt einde April en daalde de volgende vier maanden sterk; daarna trad weder een klein herstel in. In de groep „Andere voedings- en genotmiddelen” bewogen de prijzen zich gedurende de laatste drie kwartalen voortdurend in dalende richting; cacao, suiker en kokosolie daalden aanmerkelijk. De theeprijs bleef echter gedurende het gehele jaar vrij stabiel.

Na een herstel in de eerste helft van 1927, daalden de katoenprijzen weder gedurende het tweede halfjaar. Wolprijzen, die gedurende het eerste halfjaar stabiel waren, daalden ook van Juli tot einde October. De prijzen voor vlas waren tot einde Maart vast; vervolgens bewogen zij zich in dalende richting, om tegen het einde van het jaar weder eenigszins te herstellen. In de groep „Delfstoffen” schommelden alleen de prijzen voor tin en koper. Nadat de tinprijs gedurende het eerste halfjaar meer dan £ 50.- per ton gedaald was, veranderde hij weinig tot October, toen een opwaartsche beweging inzette, die in November zeer krachtig werd, zoodat de notering in één maand met £ 13.- per ton steeg — een stijging, die echter door een enorme daling in December weer teniet werd gedaan. De koperprijs, die gedurende de eerste negen maanden van het jaar weinig was veranderd, reageerde gedurende het laatste kwartaal op de toenemende vraag en steeg ongeveer £ 10.- per ton. De belangrijkste verschuivingen in de groep „Diversen” gedurende het afgelopen jaar waren een daling van de rubberprijzen in April, een stijging van den petroleumprijs gedurende dezelfde

voor cement in October daalde.

De volgende tabel toont het indexcijfer, berekend op basis van het jaar 1924:

Data	Granen en vleesch	Andere voedings- en genotm.	Weefstoffen	Delfstoffen	Diversen: oliën, hout, rubber, enz.	Totaal
1924	100	100	100	100	100	100
Gemiddelde 1925..	99.9	94.7	90.6	93.6	102.9	96.8
„ 1926..	90.0	90.6	71.1	100.3	98.4	89.9
„ 1927..	87.5	93.8	73.1	83.7	94.7	86.4
Einde Maart 1928..	93.7	90.9	78.6	76.6	91.8	86.4
„ Juni „ ..	98.8	86.8	80.3	76.4	90.8	86.9
„ Sept. „ ..	84.5	87.6	74.1	76.9	90.2	82.7
„ Dec. „ ..	85.5	84.5	74.3	78.8	86.5	82.1
Gemiddelde 1928..	90.7	87.9	76.8	77.1	90.7	84.8

Het gemiddelde indexcijfer voor 1928 is bijna 15 pCt. lager dan dat voor 1924. In vergelijking met de vier voorafgaande jaren toonen de gemiddelde cijfers voor de groepen „Weefstoffen” en „Delfstoffen” beide een daling van ongeveer 23 pCt. De groep „Andere voedings- en genotmiddelen” daalde gedurende hetzelfde tijdvak met 12 pCt. en de groepen „Granen en Vleesch” en „Diversen” elk ruim 9 pCt.

In de volgende tabel zijn de indexcijfers herleid met als basis het gemiddelde niveau van 1913:

Data	Granen en vleesch	Andere voedings- en genotm.	Weefstoffen	Delfstoffen	Diversen: oliën, hout, rubber, enz.	Totaal
1913	100	100	100	100	100	100
Gemiddelde 1924..	168.5	215.8	214.7	149.3	122.6	166.2
„ 1925..	168.4	204.2	194.6	139.8	126.2	160.9
„ 1926..	151.7	195.3	152.6	149.8	120.7	149.4
„ 1927..	147.6	202.2	157.0	125.1	116.1	143.7
Einde Juni 1927..	155.5	199.4	157.3	123.9	113.9	144.1
„ Dec. „ ..	143.7	198.6	160.9	117.8	117.8	141.9
„ Juni 1928..	166.4	187.3	172.3	114.2	111.3	144.5
„ Dec. „ ..	144.0	182.4	159.6	117.7	106.1	136.5
Gemiddelde 1928..	152.9	189.7	165.0	115.2	111.2	140.9

Aan het einde van de vorige maand was het aldus berekende gemiddelde prijsniveau 36,5 pCt. hoger dan in 1913, terwijl het een jaar geleden 41,9 pCt. hooger was. Er bestaat nog steeds een opvallend verschil tusschen de indexcijfers voor de groepen „Delfstoffen” en „Diversen” en voor die van de groepen „Andere voedings- en genotmiddelen” en „Weefstoffen”.

(Vervolg op blz. 41).

De onderstaande, aan het bericht van het Centraal Bureau voor de Statistiek ontleende, opmerkingen, hebben betrekking op de Nederlandsche indexcijfers over de maand November 1928 met basis 1913.

Bij beschouwing der cijfers blijkt, dat in vergelijking met de vorige maand, zoowel het algemeen indexcijfer als dat der voedingsmiddelen e.d. met twee punten is gestegen.

Wat het algemeen indexcijfer betreft, staat tegenover een prijsstijging van 19 artikelen met in totaal 144 punten, een prijsdaling van 11 artikelen met in totaal 49 punten.

Met 10 of meer punten stegen de artikelen: thee (12), boter (11), eieren (37), vlas (22) en terpentijn (12 punten).

De prijsdalingen bleven alle beneden de 10 punten. Voorts laten wij hier nog een overzicht volgen van het prijsverloop in een aantal belangrijke landen:

Table with 9 columns: Ver. Staten, Frankrijk, Italië, Duitschland, Zwitserland, Zweden, Nederland, Japan. Rows list months from Nov 1913 to Oct 1928 with corresponding index values.

1) Bureau of Labour. 2) Stat. Reichsamts. 3) Sedert 1922 gebaseerd op 48 artikelen. 4) 1926=100. 5) Jaargemiddelde. 6) Sedert October 1923: Juli 1914=100. 7) Midden 1914=100.

ONTVANGEN:

De Loterijwet 1905 met hare wijziging inzake premie-leeningen (bij de wet van 23 Juni 1925, St.bl. No. 242) met de overgangs- en uitvoeringsvoorschriften door Dr. Jan R. van Angeren, Hoofdcammies bij het Departement van Justitie. Alphen aan den Rijn 1928; N. Samsom.

MAANDCIJFERS.

POSTCHEQUE EN GIRODIENST.

(In duizenden guldens).

Table with 5 columns: Aantal, Bedrag, Aantal, Bedrag. Rows show data for October 1928 and October 1927 for various categories like 'Aantal rekeningen op ulto', 'Bijschrijvingen', etc.

1) Het bedrag, dat vroeger tegen vergoeding van rente aan de schatkist werd verstrekt, wordt tegenwoordig; voor zoover het nog niet voor vaste belegging is aangewend, te zamen met andere bedragen in rekening-courant met het Staatsbedrijf der posten en telegrafie begrepen en is daarom niet meer in het bedrag der belegging begrepen.

STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN.

N.B. *** beteekent: Cijfers nog niet ontvangen.

GELDKOERSEN.

BANKDISCONTO'S.

Table showing bank discount rates for various banks and locations like Amsterdam, London, Berlin, New York, etc., with dates.

OPEN MARKT.

Table showing open market exchange rates for various currencies and locations like Amsterdam, London, Berlin, New York, etc., with dates.

1) Koers van 4 Jan. en daaraan voorafgaande weken t/m. Vrijd. g.

WISSELKOERSEN.

KOERSEN IN NEDERLAND.

Table showing exchange rates in the Netherlands for various cities like New York, London, Berlin, Paris, Brussels, Batavia, etc.

Table showing exchange rates for various cities like Zwitserland, Weenen, Praag, Boekarest, Milaan, Madrid, etc.

Table showing exchange rates for various cities like Stockholm, Kopenhagen, Oslo, Helsingfors, Buenos Aires, Montreal, etc.

*) Noteering te Amsterdam. **) Noteering te Rotterdam. 1) Particuliere opgave. 2) Wettelijk gestabiliseerd tusschen 7.53 1/2 en 7.21 1/2. In het eerste nummer van iedere maand komt een overzicht voor van een aantal niet wekelijks opgenomen wisselkoersen.

KOERSEN TE NEW YORK. (Cable).

Data	Londen (\$ per £)	Parijs (\$ p. 100 fr.)	Berlijn (\$ p. 100 Mk.)	Amsterdam (\$ p. 100 gld.)
1 Jan. 1929	—	—	—	—
2 " 1929	4,85 ¹ / ₈	3,90 ⁷ / ₈	23,79	40,15 ¹ / ₂
3 " 1929	4,85 ¹ / ₈	3,91	23,80	40,16 ¹ / ₂
4 " 1929	4,85 ³ / ₁₆	3,91	23,80 ¹ / ₂	40,17 ¹ / ₂
5 " 1929	4,85 ¹ / ₈	3,91	23,80 ¹ / ₈	40,17 ¹ / ₂
7 " 1929	4,85 ³ / ₃₂	3,91	23,79 ¹ / ₂	40,17
9 Jan. 1928	4,87 ¹ / ₃₂	3,93	23,80	40,30
Muntpariteit	4,8667	13,92	23,81 ¹ / ₂	40 ¹ / ₁₆

KOERSEN TE LONDEN.

Plaatsen en Landen	Noteerings-eenheden	22 Dec. 1928	29 Dec. 1928	31 D. '28/5 Jan. '29 Laagste/Hoogste	5 Jan. 1929
Alexandrië... Piast. p. £	97 ¹ / ₂	97 ¹ / ₂	97 ¹ / ₁₆	97 ⁹ / ₁₆	97 ¹ / ₂
Athene .... Dr. p. £	375	375	374 ³ / ₄	375 ³ / ₄	375
Bangkok ... Sh. p. tical	1/10 ³ / ₈	1/10 ³ / ₈	1/10 ⁵ / ₈	1/10 ⁵ / ₈	1/10 ¹ / ₂
Budapest ... Pen. p. £	27.86	27.85	27.81	27.87	27.83
B. Aires ... d. p. \$	47 ²¹ / ₆₄	47 ⁹ / ₁₆	47 ⁹ / ₁₆	47 ¹³ / ₃₂	47 ⁹ / ₁₆
Calcutta ... Sh. p. rup.	1/6 ¹ / ₁₆	1/6 ⁵ / ₆₄	1/6 ⁵ / ₆₄	1/6 ⁵ / ₆₄	1/6 ¹ / ₁₆
Constantin... Piast. p. £	985	985	980	995	985
Hongkong ... Sh. p. \$	2/0 ¹ / ₂	2/0 ⁹ / ₁₆	2/0 ¹ / ₂	2/0 ¹ / ₂	2/0 ¹⁷ / ₃₂
Kobe ..... Sh. p. yen	1/10 ⁹ / ₃₂	1/10 ⁹ / ₃₂	1/10 ¹ / ₂	1/10 ⁹ / ₃₂	1/10 ⁹ / ₃₂
Lissabon ... Escu. p. £	109 ¹ / ₂	109 ¹ / ₂	107 ¹ / ₂	109 ¹ / ₂	108
Mexico ..... d. per \$	23 ³ / ₄	23 ³ / ₄	23 ³ / ₄	24	23 ³ / ₄
Montevideo d. per \$	50 ³ / ₄	50 ⁷ / ₈	50 ³ / ₈	51 ¹ / ₈	50 ⁷ / ₈
Montreal ... \$ per £	4.86 ³ / ₈	4.86 ⁷ / ₈	4.86 ³ / ₄	4.86 ¹ / ₂	4.86 ³ / ₈
R.d. Janeiro d. per Mil.	5 ⁵⁷ / ₆₄	5 ²⁹ / ₃₂	5 ⁵⁷ / ₆₄	5 ⁵⁹ / ₆₄	5 ²⁹ / ₃₂
Shanghai ... Sh. p. tael	2/7 ¹ / ₂	2/7 ¹⁷ / ₃₂	2/7 ¹ / ₂	2/7 ¹ / ₂	2/7 ¹ / ₂
Singapore... id. p. \$	2/3 ⁵⁷ / ₆₄	2/3 ²⁹ / ₃₂	2/3 ⁵⁷ / ₆₄	2/3 ⁵⁹ / ₆₄	2/3 ²⁹ / ₃₂
Valparaiso ¹⁾ \$ p. £	39.65	39.68	39.60	39.64	39.60
Warschau ... Zl. p. £	43 ⁵ / ₁₆	43 ⁵ / ₁₆	43 ⁵ / ₁₆	43 ⁷ / ₁₆	43 ⁵ / ₁₆

1) 90 dg.

ZILVERPRIJS

Londen ¹⁾	N.York ²⁾
31 Dec. 1928.. 26 ⁵ / ₈	57 ¹ / ₈
1 Jan. 1929.. 26 ⁵ / ₈	—
2 " 1929.. 26 ⁵ / ₁₆	57 ¹ / ₈
3 " 1929.. 26 ⁵ / ₁₆	57 ¹ / ₈
4 " 1929.. 26 ⁵ / ₁₆	57 ¹ / ₈
5 " 1929.. 26 ⁵ / ₁₆	57 ¹ / ₈
7 Jan. 1928.. 26 ⁹ / ₁₆	57 ¹ / ₂
20 Juli 1914.. 24 ¹ / ₁₆	59

GOLDPRIJS³⁾

Londen.
31 Dec. 1928.... 84/11 ¹ / ₂
1 Jan. 1929.... 84/11 ¹ / ₂
2 " 1929.... 84/11 ¹ / ₂
3 " 1929.... 84/11 ¹ / ₂
4 " 1929.... 84/11 ¹ / ₂
5 " 1929.... 84/11 ¹ / ₂
7 Jan. 1928.... 84/11 ¹ / ₂
20 Juli 1914.... 84/11

1) in pence p. oz. stand. 2) Foreign silver in \$ c. p. oz. fine. 3) in sh. p. oz. fine

STAND VAN 'S RIJKS KAS.

Vorderingen.	22 Dec. 1928	31 Dec. 1928
Saldo bij de Nederlandsche Bank...	f 1.703.323,96	f 129.093,07
Saldo b. d. Bank voor Ned. Gemeenten	" 61.951,87	" 101.742,10
Voorschot op ultimo Nov. 1928 aan de gem. op voor haar door de Rijks-administratie te heffen gemeentelijke inkomstenbelasting en opeenten op de Rijksinkomsten belasting.....	" 40.797.973,52	" 40.797.973,52
Voorschotten aan Suriname.....	" 10.549.700,20	" 10.568.202,25
Id. aan Curaçao.....	" 66.735,91	" 65.178,72
Kasvord. weg. credietverst. a/h. buitenl. Daggeldteeningen tegen onderpand van Staatsschuldbrieven.....	" 131.921.152,59	" 29.700.000,—
Saldo der postrekeningen van Rijks-comptabelen.....	" 28.400.000,—	" 37.309.383,21
Vordering o. h. Alg. Burg. Pensioen ²⁾	" 28.830.091,04	" —
Vordering op het Staatsbedrijf der P. T. en T. ³⁾	" —	" —
Id. op andere Staatsbedrijven ³⁾	" 1.717.617,27	" 3.242.617,27
Verplichtingen.		
Voorschot door de Nederl. Bank....	f 67.261.000,—	f 67.261.000,—
Schatkistbiljetten in omloop ¹⁾	" 54.660.000,—	" 54.660.000,—
Waarvan direct bij de Ned. Bank..	" 11.297.740,50	" 11.490.745,—
Zilverbons in omloop.....	" 35.516.418,82	" 33.808.765,52
Id. aan Ned.-Indië.....	" 608.986,97	" 32.404.342,01
Id. aan het Alg. Burg. Pensioenfond ²⁾	" 38.370.517,28	" 42.745.110,98
Id. a. h. Staatsbedrijf d. P. T. en T. ³⁾	" 1.640.228,08	" 1.640.228,08
Id. aan andere Staatsbedrijven ³⁾	" 7.273.466,55	" 7.826.514,96

1) Waarvan f 12.056.000 vervallende op 1 Juli 1929. 2) In rekg.-crt. met 's Rijks Schatkist.

NEDERLANDSCH-INDISCHE VLOTTENDE SCHULD.

	29 Dec. 1928	5 Jan. 1929
Vorderingen:		
Saldo bij 's Rijks kas.....	f 37.652.000,—	f 30.502.000,—
Saldo bij de Javasche Bank.....	" 15.549.000,—	" 20.553.000,—
Verplichtingen:		
Betaalmiddelen in 's Lands Kas....	—	—
Waarvan Muntbiljetten.....	—	—
Muntbiljetten in omloop.....	" 45.133.000,—	" 44.786.000,—
Schuld aan het Ned.-Ind. Muntfonds..	" 619.000,—	" 641.000,—
Idem aan de Ned.-Ind. Postspaarbank.	" 513.000,—	" 654.000,—

NEDERLANDSCHE BANK.

Verkorte Balans op 7 Januari 1929.

Activa.	
Binnenl. Wis- (Hfdbk. f 75.055.809,18	
sels, Prom., (Bijbnk. " 4.171.254,90	
enz. in disc. (Ag.sch. " 16.448.831,91	f 95.675.895,99
Papier o. h. Buitenl. in disconto.....	—
Idem eigen portef. .. f 219.828.168,—	—
Af: Verkocht maar voor de Bk. nog niet afgel. ..	—
Beleeningen (Hfdbk. f 36.022.566,56	
incl. vrsch. (Bijbnk. " 7.266.381,09	
in rek.-crt. (Ag.sch. " 54.873.367,61	
op onderp. .. f 98.162.315,26	—

Op Effecten..... f 96.298.615,26	
Op Goederen en Spec. ..	1.863.700,—
Voorschotten a. h. Rijk.....	—
Munt en Muntmateriaal	
Munt, Goud..... f 67.052.245,—	
Muntmat., Goud ..	367.494.872,26
	f 434.547.117,26
Munt, Zilver, enz. ..	21.762.854,16
Muntmat., Zilver ..	—
	f 456.309.971,42
Belegging ¹ / ₈ kapitaal, reserves en pensioenfond ²⁾	24.524.595,41
Gebouwen en Meub. der Bank.....	5.000.000,—
Diverse rekeningen.....	37.911.340,13
	f 938.658.192,59

Passiva.

Kapitaal..... f 20.000.000,—	
Reservefond ²⁾	7.157.903,12
Bijzondere reserve.....	8.000.000,—
Pensioenfond ²⁾	5.538.829,91
Bankbiljetten in omloop.....	833.981.480,—
Bankassigtiën in omloop.....	361.877,53
Rek.-Cour. (Het Rijk f —	
saldo's: (Anderen " 50.894.144,20	50.894.144,20
Diverse rekeningen.....	12.723.957,83
	f 938.658.192,59

Beschikbaar metaalsaldo..... f 278.771.271,76	
Op de basis van ¹ / ₈ metaaldekking ..	101.725.771,41
Minder bedrag aan bankbiljetten in omloop dan waartoe de Bank gerechtigd is. ..	1.393.856.355,—

Voornaamste posten in duizenden guldens.

Data	Goud		Circulatie	Andere opsch. schulden	Beschikb. Metaal-saldo	Dek-kings perc.
	Munt	Muntmat.				
7 Jan. '29	67.052	367.495	833.981	51.264	278.771	51 ¹ / ₂
31 Dec. '28	67.061	367.495	853.652	57.831	273.664	50
24 " '28	67.074	367.495	815.362	41.526	285.035	53 ¹ / ₂
17 " '28	67.082	367.496	812.599	40.008	286.132	53
10 " '28	67.241	367.496	826.689	38.064	283.182	53
3 " '28	67.243	367.496	854.817	36.989	277.240	51
9 Jan. '28	67.756	342.235	807.365	84.296	258.718	49
25 Juli '14	65.703	96.410	310.437	6.198	43.521 ¹⁾	54

Data	Totaal bedrag disconto's	Schatkist-promessen rechtstreeks	Beleeningen	Papier op het buitenl.	Diverse rekeningen ²⁾
7 Jan. 1929	95.676	4.000	98.162	219.828	37.911
31 Dec. 1928	92.512	—	126.186	220.138	39.494
24 " 1928	68.498	—	97.418	220.405	36.671
17 " 1928	66.217	—	95.708	220.356	36.004
10 " 1928	69.332	—	98.385	218.723	37.005
3 " 1928	73.644	—	119.233	215.711	40.597
9 Jan. 1928	122.838	—	120.662	183.308	51.668
25 Juli 1914	67.947	14.300	61.686	20.188	509

1) Op de basis van ¹/₈ metaaldekking. 2) Sluitpost activa.

CURAÇAOSCH E BANK.

Voornaamste posten in duizenden guldens.

Data	Metaal	Circulatie	Dis-conto's	Voor-schotten aan de kolonie	Diverse rekeningen ¹⁾	Diverse rekeningen ²⁾
1 December 1928	2.660	5.111	80	57	2.970	181
1 November 1928	2.462	4.564	156	7	2.579	164
1 October 1928	2.449	4.462	157	77	2.414	158
1 September 1928	2.471	4.510	157	136	2.414	195
1 Augustus 1928	2.372	4.275	158	93	2.382	253
1 Juli 1928	2.308	4.164	164	36	2.365	234
1 December 1927	2.263	3.151	80	27	2.024	792

1) Sluitp. der activa. 2) Sluitp. der passiva.

JAVASCHE BANK.

Vooruaamste posten in duizenden guldens. De samengetrokken cijfers der laatste weken zijn telegrafisch ontvangen.

Data	Goud	Zilver	Circulatie	Andere opelsch. schulden	Beschikb. metaal-saldo
5 Jan. 1929	191.600		311.400	69.300	39.320
29 Dec. 1928	190.400		311.400	63.900	40.280
22 " 1928	189.500		311.800	60.300	40.660
8 Dec. 1928	170.262	18.162	315.738	62.674	37.059
1 " 1928	170.421	17.638	312.456	64.322	37.300
24 Nov. 1928	170.519	17.120	314.623	67.101	34.949
17 " 1928	170.934	16.673	319.651	69.375	31.997
8 Jan. 1928	178.212	18.161	323.012	49.283	122.364
7 Jan. 1927	197.041	29.264	321.234	61.899	150.498
25 Juli 1914	22.057	31.907	110.172	12.634	4.842 1/2

Data	Dis-conto's	Wissels, buiten N.-Ind. betaalt.	Beleeningen	Diverse reke-ningen 1)	Dek-tings-percentage
5 Jan. 1929		162.800		***	50
29 Dec. 1928		159.900		***	51
22 " 1928		157.000		***	51
8 Dec. 1928	7.479	38.786	96.365	52.053	50
1 " 1928	7.293	38.726	100.448	46.823	50
24 Nov. 1928	7.549	37.791	103.154	49.970	49
17 " 1928	8.627	38.580	107.611	50.958	48
7 Jan. 1928	12.979	25.922	114.055	28.323	53
8 Jan. 1927	12.404	19.559	88.562	43.148	59
25 Juli 1914	7.259	6.395	47.934	2.228	44

1) Sluippost activa. 2) Basis 3/4 metaaldekking.

BANK VAN ENGELAND.

Vooruaamste posten in duizenden ponden sterling. 1)

Data	Metaal	Bankbilj. in circulatie	Bankbilj. in Departm.	Other Securities	
				Disc. and Advances	Securities
2 Jan. 1929	153.330	378.294	34.829	47.745	16.963
26 Dec. 1928	154.067	388.243	25.541	25.932	18.854
19 " 1928	155.508	384.111	31.100	15.667	20.486
12 " 1928	157.191	374.821	41.833	11.186	17.009
5 " 1928	158.545	371.456	46.375	10.904	19.600
28 Nov. 1928	159.846	367.001	52.088	13.586	20.215
4 Jan. 1928	152.303	137.728		91.716	
22 Juli 1914	40.164	29.317		33.633	

Data	Gov. Sec.	Public Depos.	Other Deposits		Reserve	Dek-tings-perc. 2)
			Bankers	Other Accounts		
2 Jan. '29	62.637	22.336	84.016	38.030	35.035	247 3/32
26 Dec. '28	67.297	12.969	69.490	37.511	25.824	21 1/2
19 " '28	57.757	11.143	60.248	35.964	31.397	297 3/32
12 " '28	59.107	7.629	67.419	36.727	42.370	378 3/32
5 " '28	63.870	8.691	78.040	36.893	47.089	38
28 Nov. '28	52.180	21.452	62.379	37.185	52.845	43 5/8
4 Jan. '28	48.294	13.618	142.730		34.325	21 1/2, 1/16
22 Juli '14	11.005	13.736	42.185		29.297	52

1) Zie voor wijzigingen in de bankstaat de toelichting op blz. 1080 en 1081. 2) Verhouding tusschen Reserve en Deposits.

BANK VAN FRANKRIJK.

Vooruaamste posten in miljoenen francs.

Data	Goud 1)	Zilver	Te goed in het buitenl.	Wissels	Waarrv. op het buitenl.	Beleeningen	Renteloos voorschot a.d. Staat
28 Dec. '28	31.977	732	13.510	24.882	19.215	2.223	3.200
21 " '28	31.835	732	13.657	23.005	19.214	2.211	3.200
14 " '28	31.722	732	14.031	22.664	19.197	2.252	3.200
7 " '28	31.639	732	14.095	22.465	18.864	2.269	3.200
29 Dec. '27	5.545	343	53	2.166	8	1.674	—
23 Juli '14	4.104	640	—	1.541	8	769	—

Data	Bons v. d. zelfst. amort. k.	Diver-sen 2)	Circulatie	Rekg. Courant		
				Staat	Zelfst. amort. k.	Parti-culieren
28 Dec. '28	5.930	1.420	63.916	6.835	5.379	7.018
21 " '28	5.930	1.463	61.914	7.272	5.187	6.596
14 " '28	5.930	1.214	61.421	7.818	5.193	6.650
7 " '28	5.930	1.327	61.827	7.599	5.013	6.564
29 Dec. '27	—	26.551	56.551	26	—	10.481
23 Juli '14	—	—	5.912	401	—	943

1) Bij de stabilisatie is de goudvoorraad gewaardeerd volgens de nieuwe waarde van den franc. 2) Sluippost activa.

DUITSCHER RIJKSBANK.

Vooruaamste posten in miljoenen Reichsmark.

Data	Goud	Daarvan bij buit-entl. circ. banken 1)	Deviezen als goud-dekking geldende	Andere wissels en cheques	Belee-ningen
31 Dec. 1928	2.729,3	85,6	155,3	2.627,4	176,1
22 " 1928	2.729,3	85,6	158,2	1.933,5	37,5
15 " 1928	2.690,4	85,6	170,7	1.890,5	56,9
7 " 1928	2.652,1	85,6	179,0	2.044,0	57,3
30 Nov. 1928	2.623,5	85,6	173,1	2.211,5	113,1
31 Dec. 1927	1.864,6	81,4	282,0	3.128,7	78,3
30 Juli 1914	1.356,9	—	—	750,9	50,2

Data	Effec-ten	Diverse Activa 2)	Circu-latie	Rekg.-Crf.	Diverse Passiva
31 Dec. 1928	92,3	530,0	4.930,1	816,1	298,2
22 " 1928	92,4	613,9	4.481,5	498,5	287,1
15 " 1928	92,4	536,1	4.424,7	425,9	293,7
7 " 1928	92,3	539,9	4.554,9	479,3	282,9
30 Nov. 1928	92,3	513,5	4.724,0	473,4	278,2
31 Dec. 1927	93,4	499,2	4.564,0	779,1	284,9
30 Juli 1914	330,8	200,4	1.890,9	944,—	40,0

1) Onbelast. 2) W.o. Rentenbankscheine 31, 22, 15, 7 Dec., 30, Nov. '28, 31 Dec. '27, resp. 7; 23; 21; 34; 13; 24 mill.

NATIONALE BANK VAN BELGIË.

Vooruaamste posten in miljoenen Belgas.

Data	Goud		Goud en zilver b. d. schatkist	Binnen- en buitenland-sche wissels	Beleeningen op Belgische Staatsfondsen	Voor-sch. aid. Staat voor inge-trokken marken	Circulatie	Rekg. Crf.	
	Munt en metaal	Te goed in en wissels op het buitenl.						Schatkist	Partic.
3 Jan. 1929	904	615	—	672	40	—	2.393	56	135
27 Dec. 1928	903	566	—	682	42	—	2.322	21	211
20 " 1928	894	540	44	654	35	359	2.279	34	170
13 " 1928	855	528	44	632	32	361	2.287	9	114
6 " 1928	843	525	44	611	38	362	2.291	29	63
5 Jan. 1928	733	514	—	585	40	—	2.076	19	170

1) 1928.

VEREENIGDE STATEN VAN NOORD-AMERIKA.

FEDERAL RESERVE BANKS.

Vooruaamste posten in miljoenen dollars.

Data	Goudvoorraad		Wettig betaalmiddel, Zilver etc.	Wissels	
	Totaal bedrag	Dekking F. R. Notes		In her-disc. v. d. member banks	In de open markt gekocht
19 Dec. '28	2.615,0	1.345,1	108,8	946,7	453,1
12 " '28	2.627,0	1.250,0	118,9	1.028,4	494,3
5 " '28	2.617,6	1.223,2	119,5	1.012,2	477,8
28 Nov. '28	2.600,5	1.223,4	121,9	990,2	482,3
21 " '28	2.667,5	1.202,5	132,6	799,9	484,2
14 " '28	2.659,1	1.252,3	129,0	857,5	474,4
21 Dec. '27	2.742,3	1.559,0	115,2	578,2	365,8

Data	Belegd in U. S. Gov. Sec.	F. R. Notes in circula-tie	Totaal Depo-sito's	Gestort Kapitaal	Goud-Dek-tings-perc. 1)	Algem. Dek-tings-perc. 2)
19 Dec. '28	290,5	1.869,2	2.356,4	146,9	61,9	64,5
12 " '28	235,5	1.813,7	2.466,0	146,9	61,4	64,2
5 " '28	226,8	1.789,8	2.435,7	146,8	61,9	64,8
28 Nov. '28	229,3	1.765,6	2.411,1	146,4	62,3	65,2
21 " '28	226,1	1.716,6	2.378,0	146,5	65,2	68,4
14 " '28	222,3	1.732,1	2.405,7	146,4	64,3	67,4
21 Dec. '27	588,0	1.821,3	2.434,0	132,4	64,4	67,2

1) Verhouding totalen goudvoorraad tegenover opelschbare schulden: F. R. Notes en netto deposito. 2) Verhouding totalen voorraad munt-materiaal en wettig betaalmiddel tegenover idem.

PARTICULIERE BANKEN AANGESLOTEN BIJ HET FED. RES. STELSEL.

Vooruaamste posten in miljoenen dollars.

Data	Aantal banken	Dis-conto's en beleen.	Beleg-gingen	Reserve bij de F. R. banks	Totaal depo-sito's	Waarvan time deposits
12 Dec. '28	629	16.279	6.368	1.783	20.458	6.905
5 " '28	630	16.367	6.380	1.729	20.486	6.906
28 Nov. '28	630	16.260	6.375	1.734	20.436	6.921
21 " '28	631	16.134	6.355	1.724	20.408	6.924
14 " '28	631	16.016	6.362	1.722	20.409	6.927
14 Dec. '27	658	15.293	6.365	1.786	20.509	6.471

Aan het eind van ieder kwartaal wordt een overzicht gegeven van enkele niet wekelijks opgenomen bankstaten.

EFFECTENBEURZEN.

Amsterdam, 7 Januari 1929.

Het nieuwe jaar is voor de meeste internationale beurzen in een vaste stemming begonnen. Vooral de beurs te New York is hiervan een voorbeeld geweest. De kooplust is zoo groot geworden, dat van de tijdelijke reactie in December in de meeste gevallen niet veel over is gebleven. Ook de omzetten zijn weder gestegen tot meer dan vijf miljoen shares per dag. Het dure geld — 12 % werd op sommige dagen voor „call money” betaald — heeft geen gewicht in de schaal gelegd; over het algemeen was men de overtuiging toegedaan, dat deze notering slechts van tijdelijken aard zou blijken te zijn. Tot de opgewekte stemming heeft bijgedragen de omstandigheid, dat in de eerste dagen van het nieuwe jaar ongeveer \$ 1500 miljoen aan dividenden en coupons zijn betaald, welke gelden herbelegging op de beurs hebben gezocht. Ook aarzelden men tot winstneming over te gaan, omdat de aldus gerealiseerde profijtten nog onder de inkomstenbelasting van 1928 zouden ressorteeren. De meeste aandacht is gevestigd gebleven op koperaandeelen, in verband met de voortdurende stijging van den koperprijs en met de berichten omtrent de groote activiteit in de desbetreffende ondernemingen. Staal- en automobielaandeelen werden eveneens uit de markt genomen. Tegen het einde der berichtperiode is de aandacht op spoorwegaandeelen gevallen, welke dientengevolge in koers konden stijgen.

Te Londen is de tendenz eveneens opgewekt geweest, hoewel de handel werd onderbroken door den vacantiedag van den eersten Januari. Nu de groote affaire in Ford-aandeelen enigszins is verminderd, kon de rest van de markt kalmer worden beschouwd. Men is van meening, dat slechts een gering aantal aandelen in de Fordfabrieken in Engeland is gebleven. Overigens waren „gilt-edged” fondsen opgewekt van toon, eensdeels als gevolg van den ook te Londen merkbaar geworden drang tot herbelegging, anderdeels in verband met den steun, welke de stemming te New York heeft verschaft. Deze stemming heeft ook ten gevolge gehad, dat aandelen in margarinefabrieken en luciferondernemingen uit de markt werden genomen.

Te Berlijn is de ondergrond, na aanvankelijk blijken van opgewektheid te zien te hebben gegeven, enigszins verzwakt. Het rapport van den heer Parker Gilbert, den agent generaal voor de herstelbetalingen, heeft met de optimistische gevoelens, waarvan het ten aanzien van Duitschlands economischen toestand blijk geeft, in Duitschland eenige onrust gewekt, hoewel deze toch niet al te sterk aan de fondsenmarkt tot uiting is gekomen. Eerder was dit het geval met de aanvankelijk minder opgewekte berichten omtrent de Vereingde Stahlindustrie, doch later is ook te dezen aanzien verbetering ingetreden, zoodat per saldo de markt weliswaar niet opgewekt, doch ook niet in een bepaald lustelooze stemming de berichtswEEK heeft verlaten.

Te Parijs zijn de eerste dagen van 1929 kalm voorbijgegaan, doch de meeste fondsen ter beurze konden hun koerspeil goed handhaven. Een stijging heeft plaats gevonden in koper-aandeelen, o.a. in Rio Tinto, in verband met de reeds hierboven gereleveerde stijging van den koperprijs. Ook heeft het een gunstigen indruk gemaakt, dat de afwikkeling aan het einde van de maand een rustig verloop heeft gehad, bij een geldnotering van 6½ % voor het parquet en van 8½ % voor de coulisse.

Ten onzent heeft de markt een bijzonder opgewekte stemming te zien gegeven, al is dit niet voor alle afdeelingen ter beurze in gelijke mate het geval geweest. De beleggings-

afdeeling was vrij kalm, ondanks de ook ten onzent gevoelde behoefte aan herbelegging van uit rente en dividenden vrijkomende gelden. Het schijnt echter, dat niet in de eerste plaats obligaties de voorkeur van het publiek hebben verdiend. Desondanks hebben inheemsche beleggingspapieren hier en daar een lichte verbetering kunnen behalen. 6 % Ned. Werk. Schuld 1922: 103⁵/₁₆, 103³/₈; 4½ % Ned. Werk. Schuld 1917: 100³/₄, 101¹/₄; 4½ % Ned. Indië 1926: 99⁵/₈, 99²⁰/₃₂; 5 % Brazilië 1913 £ 20—100: 74¹/₄, 74⁵/₈; 8 % Sao Paulo 1921: 106³/₄, 107⁵/₈.

Een aanmerkelijk herstel is voor sommige aandelen uit de industriële afdeeling ingetreden. Certificaten Margarine Unie werden in groote posten uit de markt genomen, zoodat de koers een krachtige stijging kon ondergaan. Alleen op den laatsten dag van de berichtperiode is eenige reactie ingetreden. Hetzelfde verloop viel voor aandelen Calvé-Delft op te merken, hoewel de verschillen hier niet zoo groot zijn geworden. Voorts stonden aandelen van Berkel's Patent in het middelpunt der belangstelling; hoewel het hoogtepunt ook hier niet kon worden behouden, viel toch een sterke koersverbetering waar te nemen. Aandelen Philips Gloeilampenfabrieken waren kalmer, doch bewogen zich eveneens in stijgende richting. Voor kunstzijde bestond af en toe eenig aanbod; ten slotte echter is de ondergrond tamelijk vast geworden. Van Berkel's Patent: 311¹/₄, 330¹/₂; Calvé-Delft: 144³/₄, 154¹/₂; Centrale Suiker Mij.: 79, 79⁵/₈; Hollandsche Kunstzijde Ind.: 210, 193¹/₂; Internationale Viscose: 101⁵/₈, 96; Maekubee: 174³/₄, 167¹/₂; Margarine Unie: 338¹/₂, 356; Ned. Kunstzijdefabriek: 441¹/₂, 438¹/₂; Philips Gloeilampenfabriek: (Gem. bez. v. Aand.): 818, 839¹/₂; Ougrée Marihay: 363, 414; Separator: 179¹/₂; Zweedsche Lucifer Mij.: 440, 439.

Bijzondere aandacht hebben mijnbouwaandeelen getrokken, aanvankelijk alleen voor aandelen Algemeene Exploratie Maatschappij, in verband met de aankondiging van een emissie van aandelen — welke ter beurze gunstig is ontvangen —, later ook voor aandelen Boeton, welke spronggewijze konden stijgen. Geruchten omtrent een emissie van aandelen ook van deze maatschappij, hebben hierbij een rol gespeeld. Algemeene Exploratie Mij.: 192, 188⁵/₈ (ex claim ad f 28,75); Billiton le Rubriek: 663, 664; Boeton Mijnbouw Mij.: 267¹/₂, 307¹/₄; Müller & Co.'s Mijnbouw Mij.: 101¹/₂, 103¹/₂; Oost Borneo: 80; Singkep Tin Mij.: 352, 342.

Ook de petroleumafdeeling was opgewekt, niet alleen voor aandelen Koninklijke — zelfs niet voor dit fonds in de eerste plaats — doch ook voor Perlak, Gaboes, Marland Oil — laatstgenoemde in verband met de aanwijzingen uit Amerika — en af en toe voor aandelen Peudawa, doch in veel geringere mate. Dordtsche Petr. Ind. Mij.: 389, 396¹/₂; Kon. Ned. Petr. Mij.: 407¹/₄, 413⁷/₈; Perlak Petroleum: 181¹/₄, 217; Peudawa: 33, 32¹/₂; Gaboes Petr. Mij.: 112, 122¹/₂; Marland Oil: 42¹/₂, 45¹⁰/₃₂.

Vervolgens is de scheepvaartafdeeling op den voorgrond getreden, waarbij echter niet alle soorten gelijkelijk in de belangstelling hebben gedeeld. De grootste aandacht bleef gereserveerd voor aandelen Holland-Amerika Lijn, Nederlandsche Scheepvaart Unie en de lijnen, welke de Indische routes bedienen. Ten slotte konden ook de aandelen van de „wilde vaart” een zekere verbetering behalen. Holland-Amerika Lijn: 81, 85¹/₂; Java China Japan Lijn: 146¹/₄, 157¹/₂; Kon. Ned. Stoomboot Mij.: 96³/₄, 98¹/₄; Ned. Scheepvaart Unie: 217¹/₄, 226³/₈; Stoomvaart Mij. Nederland: 212¹/₂, 214; Nievelt Goudriaan: 120, 123.

De rubbermarkt is kalm geweest, doch gaf, na eenig op- en neergaande bewegingen, toch een neiging tot herstel te zien, welke zich tot het einde heeft kunnen handhaven. Amster-

INDUSTRIEEL DISCONTO MAATSCHAPPIJ

AMSTERDAM LONDEN BERLIJN PARIJS KOPENHAGEN

MAATSCHAPPELIJK KAPITAAL / 25.000.000.—

VOLGESTORT GEPLAATST EN RESERVES / 12.900.000.—

Financiering van den afzet van industriele producten.

dam Rubber: 238 $\frac{1}{4}$; Deli Batavia Rubber: 160 $\frac{1}{2}$, 156; Hessa Rubber: 318 $\frac{1}{2}$, 309; Indische Rubber: 239, 240; Java Caoutchouc: 144, 139; Kali Telepak: 236, 238; Kendeng Lemboe: 326 $\frac{1}{2}$, 329 $\frac{1}{8}$; Majanglanden: 286 $\frac{1}{2}$, 288; Ned. Ind. Rubber en Koffie: 278, 277; R'dam Tapanoei: 101, 102 $\frac{1}{2}$; Serbadjadi: 187 $\frac{1}{2}$, 184; Sumatra Caoutchouc: 184, 188 $\frac{1}{2}$; Ver. Ind. Cultuur Ond.: 131 $\frac{1}{8}$, 134 $\frac{1}{2}$; Intercontinental Rubber: 12 $\frac{1}{8}$, 11 $\frac{1}{32}$.

Tabaksandeelen waren over het algemeen vast, vooral, tegen het einde der berichtperiode, voor certificaten „De Oostkust”. Daarentegen hebben aandelen Senembah van een lichte reactie blijk gegeven. Arendsburg: 658, 660; Besoeki Tabak Mij.: 534, 536; Deli Batavia: 535 $\frac{1}{2}$, 541 $\frac{1}{2}$; Deli Mij.: 445 $\frac{3}{4}$, 456 $\frac{1}{2}$; Oostkust: 194 $\frac{3}{4}$, 197; Senembah: 536 $\frac{1}{4}$, 534 $\frac{1}{2}$.

De suikermarkt was in den aanvang der berichtswaak ongeanimeerd; het bericht van verkoop à / 13. — per quintaal door de V.J.S.P. uit oogst 1929 heeft teleurstelling gebracht. Later is een herstel ingetreden. Cultuur Mij. der Vorstlanden: 150 $\frac{1}{2}$; H. V. A.: 647 $\frac{1}{2}$ (ex div. ad. 15 %), 654; Javasche Cultuur Mij.: 345 (ex div. ad. 12 $\frac{1}{2}$ %), 654; Krian: 211, 205 (ex div. ad. 6 %); Moormann: 307; Ned. Ind. Suiker Unie: 231 $\frac{1}{2}$, 232; Poerworedjo: 92 $\frac{1}{2}$, 92 $\frac{1}{4}$; Suiker Cultuur Mij.: 236 $\frac{1}{6}$, 235 $\frac{1}{4}$; Tjoekir: 470, 456 (ex div. ad. 20 %); Watoetoels Poppoh: 715, 719.

Bankaandelen waren bijzonder rustig en zonder groote wijzigingen. Amsterdamsche Bank: 189 $\frac{1}{4}$, 188 $\frac{1}{4}$; Incasso Bank: 123 $\frac{1}{4}$ (ex div. ad. 2 $\frac{1}{2}$ %), 123 $\frac{1}{2}$; Koloniale Bank: 236, 237 $\frac{3}{4}$; Ned. Ind. Handelsbank: 160, 161; Ned. Handel Mij. (C. v. A.): 172, 170; R'damsche Bankverg.: 106 $\frac{5}{8}$, 107 $\frac{1}{2}$; Twentsche Bank: 138 (ex div. ad. 4 %), 138.

De Amerikaanse markt was weliswaar stil, doch over het algemeen vast; de aanwijzingen van New York werden hier overgenomen, waarbij in de meeste gevallen een neiging tot realisatie overheerschend is geweest. American Car & Foundry: 104, 102 $\frac{1}{2}$ (ex div.); Anaconda Copper: 241, 242; Studebaker: 77 $\frac{3}{4}$, 76 $\frac{1}{4}$; U. S. Leather Corp.: 34 $\frac{1}{8}$, 33 $\frac{1}{8}$; U. S. Steel Corporation: 164 $\frac{5}{16}$, 162 $\frac{7}{8}$; Atchison Topeca: 198 $\frac{7}{8}$, 198 $\frac{1}{4}$; Baltimore & Ohio: 123 $\frac{1}{2}$, 123 $\frac{3}{4}$; Erie: 70 $\frac{3}{4}$, 69 $\frac{1}{2}$; Missouri Kansas & Texas: 52 $\frac{1}{2}$, 53 $\frac{3}{8}$; St. Louis & San Francisco: 122, 123 $\frac{1}{4}$; Southern Pacific: 127 $\frac{7}{16}$, 128 $\frac{1}{4}$ (ex div.); Union Pacific: 217 $\frac{1}{2}$, 218 $\frac{3}{4}$; Wabash Railway: 75 $\frac{7}{8}$, 78 $\frac{9}{16}$.

GOEDERENHANDEL.

GRANEN.

8 Januari 1929.

De vraag voor tarwe bleef in de afgelopen week in Europa weler beperkt. In Engeland bepaalt men zich bij het doen van inkoop tot het dekken van de directe behoefte. Op het vasteland van Europa wordt behalve de spoedig verwachte partijen ook voor verlading in de eerstkomende maanden gekocht. Over het algemeen komen geen groote omzettingen tot stand en wordt geklaagd over slechte consumptie. Deze is wel in de eerste plaats te wijten aan de grotere opbrengsten van eigen oogsten in de consumptielanden en in Duitsland en Centraal-Europa wordt tamelijk veel inlandsche tarwe voor uitvoer aangeboden. Ook de grotere aardappelooft met name in Duitsland schijnt er toe mede te werken, dat de consumptie van tarwe te wenschen laat. Ten gevolge van de goede resultaten van de nieuwe oogsten van het Zuidelijk halfrond en de groote zichtbare voorraden in Noord-Amerika worden koopers aangemaand tot voorzichtigheid.

In Argentinië schijnen de uitkomsten van den nieuwen oogst wel buitengewoon goed te zijn. Het weder is gunstig voor het oogsten en men is ijverig bezig met het dorschen van den oogst, welke verwacht wordt van record-groote te zijn, terwijl de kwaliteit over het algemeen zeer goed is. Officieele schattingen van de opbrengst zijn door de Ar-

gentijnsche regeering niet bekend gemaakt. Volgens een raming van particuliere zijde zou het uitvoer-surplus van tarwe dit jaar 30 miljoen quarters bedragen, waarvoor een opbrengst van 39 tot 40 miljoen quarters noodig zou zijn. Dit is wel een zeer hoog cijfer, want volgens de officieele ramingen werd tot nog toe de grootste oogst binnengehaald in 1923 met 31 miljoen quarters. In 1927 werd de oogst geschat op 30 miljoen quarters, waarvan 25.200.000 quarters werden uitgevoerd. Het is echter in den loop van het jaar gebleken, dat de opbrengst in 1927 onderschat was geworden. In 1926 werd de opbrengst geschat op 27 miljoen quarters, waarvan 19.200.000 quarters werden uitgevoerd. Van den oogst 1927 worden nog belangrijke hoeveelheden tarwe in Argentinië aangeboden en het aandeel, dat dat land heeft in de wekelijksche wereldverscheppingen is aanzienlijk. Een groot gedeelte der uit Argentinië verscheepte hoeveelheden tarwe is van den ouden oogst. Hoewel reeds verscheppingen van den nieuwen oogst hebben plaats gevonden; kunnen eerst einde Januari of begin Februari verscheppingen op ruime schaal van den nieuwen oogst worden verwacht. Ten gevolge van de gunstige berichten over den Argentijnschen tarweoogst zijn de prijzen voor die tarwesoort vrij aanzienlijk gedaald in den loop der afgelopen week. Aan de termijnmarkten te Buenos Aires en Rosario ondergingen de prijzen verlagingen van 25 en 20 cents voor Februari levering. Daarna stegen zij echter te Buenos Aires weder 10 en te Rosario 15 c. per 100 KG.

Ook de prijzen in Europa waren ten gevolge van het dringende aanbod uit Argentinië lager, vooral in de laatste helft der afgelopen week. Tot deze verlaagde prijzen kwamen zaken tot stand van vrij belangrijken omvang, voornamelijk ter verschepping in Januari/Februari. In Australië is men practisch met het binnenhalen van den oogst gereed gekomen en de uitkomsten hebben aan de verwachtingen voldaan, behalve in de Zuidelijke staten, waar de opbrengsten niet geheel zoo groot zijn als verwacht werd. Men rekent nu met de mogelijkheid, dat de opbrengst voor geheel Australië iets lager zal zijn dan 160 miljoen bushels, waarop die opbrengst tot voor zeer korten tijd werd geschat. De voor uitvoer beschikbare hoeveelheid, welke tot nog toe op 14 miljoen quarters werd geschat zou daardoor iets moeten worden verlaagd en van verschillende zijden meende men op reeds niet meer dan 12 miljoen quarters te mogen rekenen. Dit cijfer schijnt echter te laag te zijn en een overschot van 13 à 14 miljoen quarters zal wel beschikbaar zijn voor uitvoer. Australië vindt afnemers voor zijn tarwe in Britsch-Indië, China en Japan. Waar in China de politieke toestanden aanmerkelijk verbeterd zijn, meent men te mogen rekenen op een voortzetting van de vraag daarheen. In verband met de goede vraag in het verre Oosten, wordt Australische tarwe niet dringend aangeboden op de markten in West-Europa. Men meent zelfs, dat reeds een derde gedeelte van het voor uitvoer beschikbare Australische overschot is verkocht. Later zal het aanbod van Australische tarwe in Europa weder grooter moeten worden wanneer de vraag, vooral van Britsch-Indië, afneemt. In Canada blijven de aanvoeren van tarwe aan de binnenlandsche markt zeer groot, niettegenstaande het weder aanmerkelijk kouder is geworden. Nu de scheepvaart naar de Oostelijke havens van Canada gesloten is, richt zich de stroom van tarwe meer naar de kust van den Pacific. Niettegenstaande den grooten binnenlandschen aanvoer in Canada gaan houders van Canadeesche tarwe, speciaal de Canadeesche tarwepool, er slechts schoorvoetend toe over de verlaging te volgen, welke de prijzen voor andere tarwesoorten hebben ondergaan. De zaken, welke de vorige week in Manitobatarwe werden afgesloten, dienen in hoofdzaak om in de directe behoefte te voorzien. Voor latere verschepping worden de prijzen te hoog gehouden in verhouding tot die voor Platatarwe. Het heeft velen verbaasd, dat de prijzen aan de termijnmarkt te Winnipeg ge-

AANVOEREN in tons van 1000 KG.

Artikelen	Rotterdam			Amsterdam			Totaal	
	30 Dec. 1928/ 5 Jan. 1929	Sedert 1 Jan. 1929	Overeenk. tijdvak 1928	30 Dec. 1928/ 5 Jan. 1929	Sedert 1 Jan. 1929	Overeenk. tijdvak 1928	1929	1928
Tarwe	43.404	7.122	38.584	302	302	—	7.424	38.584
Rogge	598	388	268	—	—	—	388	268
Boekweit	2.055	1.506	420	—	—	—	1.506	420
Maïs	12.963	1.745	11.726	4.510	4.510	6.252	6.255	17.972
Gerst	17.342	8.401	4.769	—	—	420	8.401	5.189
Haver	5.438	1.368	1.945	—	—	—	1.368	1.915
Lijnzaad	1.014	—	1.150	5.342	5.342	13.419	5.342	14.569
Lijnkoek	664	96	3.405	—	—	—	96	3.405
Tarwemeel	2.154	296	3.973	912	912	—	1.208	3.973
Andere meelsoorten	1.252	167	427	—	—	—	167	427

durende den laatsten tijd zoo goed op peil bleven. Zij zijn echter gedurende de laatste dagen der afgelopen week gedaald. Voor den Mei-termijn bedroeg deze verlaging gedurende de afgelopen week 3 d.c. per 60 lbs., gisteren trad weder eene verhooging van 1½ d.c. in.

Te Chicago zijn de prijzen aan de termijnmarkt eveneens gedaald. Echter niet in die mate als te Winnipeg. De prijzenloop aan de termijnmarkt te Chicago is niet in de eerste plaats afhankelijk van de exportvraag, doch reageert in hoofdzaak op berichten over den nieuwen oogst. In het gebied der wintertarwe is men bevreesd voor schade tengevolge van vorst, daar in sommige gedeelten sneeuwbedekking ontbreekt. Over het algemeen schijnt echter dienengevolge geen schade van beteekenis te zijn veroorzaakt. In de Balkanstaten, met name in Roemenië, is de stand van wintertarwe zeer goed. Ten gevolge van zacht weder hebben de planten zich krachtig ontwikkeld en toen weder vorst intrad, werden zij beschermd door sneeuw. Sedert is in de weersomstandigheden weder verandering ingetreden met regen en dooi, zoodat op het oogenblik de sneeuwbedekking is verdwenen. Het is te hopen, dat niet plotse-linge strenge vorst zonder sneeuw zal intreden, want ernstige schade zou daarvan het gevolg kunnen zijn.

In rogge zijn de omzetten gering. De prijzen voor Amerikaansche rogge zijn te hoog tegenover die voor rogge van den eigen oogst in Duitschland. Duitschland, Oostenrijk en Hongarije zijn aan de markt met rogge voor uitvoer, waarin echter in den laatsten tijd slechts geringe zaken tot stand komen. Het behoeft geen verwondering te wekken, dat de zaken in rogge niet groot zijn, want de prijzen daarvoor zijn veelal hooger dan die voor verschillende tarwesoorten.

De stemming aan de maïs-markt is sedert het begin der afgelopen week niet onaanzienlijk verbeterd en op de lusteloosheid, welke aan het einde van het vorige jaar heerschte, is een betere consumptie-vraag en een prijsverhoging van enkele guldens per last gevolgd. Toen in het begin der vorige week eenige booten met Platamaïs tegelijkertijd binnenkwamen, waren houders daarvan dringend aan de markt en geneigd tot het doen van concessies, liever dan maïs op te slaan; in de eerste plaats in verband met de kwaliteit, welke lang niet altijd gedurende geruimen tijd houdbaar is en ook ten gevolge der schaarschte aan opslagruimte. Toen het dringende aanbod na lossing der booten van de markt was, herstelden de prijzen zich en werd de stemming aanmerkelijk vaster. Ook in Argentinië ondergingen de prijzen eenige verhooging. Verscheppingen van

Argentinië waren in de afgelopen week vrij aanzienlijk kleiner, doch dit werd weer goedge maakt door grotere verscheppingen van maïs uit Noord-Amerika, zoodat de totale wereldverscheppingen iets grooter waren dan een week geleden. Ook voor Mixedmaïs waren de prijzen in den loop der afgelopen week verbeterd. Te Chicago bleef de prijs voor den Maart-termijn nagenoeg onveranderd, de prijzen in Europa zijn echter door de betere vraag gestegen. Eerstehands zaken in Mixedmaïs zijn niet groot, daar afladers niet dringend aan de markt zijn. Het is hoofdzakelijk de tweede hand, welke tot de stijgende prijzen als verkooper optrad. Terugverkoop naar Amerika vond in de afgelopen week minder plaats, daar Europeesche importeurs hogere prijzen wilden betalen dan Amerikaanse afladers in terugkoop boden. In Platamaïs van den nieuwen oogst kwamen enkele zaken tot stand, vooral naar Duitschland en Midden-Europa, waar men deze maïs koopt in verband met de slechte uitkomsten van de laatste maïsoogsten in de Balkanstaten.

Ook voor gerst werd de stemming allengs beter, vooral voor partijen, welke niet direct geleverd worden. Aangekomen en zeer spoedig verwachte gerst was nog gedrukt als gevolg van ruim tweedehands aanbod, doch verder verwijderde posities, alsook Januari- en Februari-aflading worden niet dringend aangeboden. Op deze termijnen zijn niet zulke groote contracten afgesloten als indertijd ter verschepping gedurende het najaar en men mag verwachten, dat over korten tijd het dringende tweedehands aanbod van gerst zal verdwijnen. Wel is het nog de tweede hand, welke stoomende gerst en Januari-aflading verkoopt, doch op latere aflading moet men van Amerikaanse afladers kopen, welke daarvoor aanmerkelijk hogere prijzen vragen dan voor eerdere posities worden betaald. In andere dan Amerikaanse gerstsoorten zijn de omzetten klein. Sedert de tot voor korten tijd aangeboden partijen stoomende Donau-gerst van de markt zijn genomen, is het aanbod van die gerstsoort klein en afladers aan den Donau wachten met het doen van nieuwe aanbiedingen tot de prijzen in West-Europa zullen zijn gestegen. Die op het oogenblik zijn te maken, bieden geen rendement tegenover de vraagprijzen van Roemenië.

De zaken in haver bepalen zich in hoofdzaak tot Duitse haver en Platahaver van den nieuwen oogst. De omzetten zijn echter zeer klein. Voor Platahaver zijn de prijzen vrij aanmerkelijk gedaald, waarna weder enige verbetering intrad. De kooplust is matig en zaken van slechts matigen omvang kwamen tot stand.

STATISTISCH OVERZICHT

	TARWE Hard Winter No. 2 loco Rotterdam/ Amsterdam per 100 K.G.		ROGGE American No. 2 ³⁾ loco Rotterdam per 100 K.G.		MAIS La Plata loco R'dam/A'dam per 2000 K.G.		GERST Amer No 2 ³⁾ loco Rotterdam per 2000 K.G.		LIJNZAAD La Plata loco R'dam/A'dam per 1960 K.G.		STEENKOLEN Westfaalsche/ Hollandsche bunkerolen, ongezeefd f.o.b. R'dam/A'dam per 1000 K.G.		PETROLEUM Mid. Contin. Crude 33 1/m 33.90 Bé s.g. per barrel		IJZER Cleveland Foundry No. 3 f.o.b. Middlesbrough per Eng. ton		KOPER Standaard Locoprijzen Londen per Eng. ton	
Jaargemidd.	fl.	o/o	fl.	o/o	fl.	o/o	fl.	o/o	fl.	o/o	fl.	o/o	fl.	o/o	Sh.	o/o	£	o/o
1925	17.20	100.0	13.075	100.0	231.50	100.0	236.00	100.0	462.50	100.0	10.80	100.0	1.68	110.0	73/-	100.0	62.1/6	100
Januari 1926	*16.90	98.3	11.475	87.8	190.25	82.1	184.25	78.1	370.75	80.2	10.05	93.1	1.51	89.9	70/-	95.9	59.31-	95
Februari	*16.30	94.8	+11.525	88.1	174.00	75.2	175.00	74.2	353.00	76.3	10.20	94.4	1.80	107.1	70/6	96.6	59.12-	96
Maart	*15.375	89.4	+11.475	87.8	167.75	72.5	174.50	73.9	330.00	71.4	9.85	91.2	1.80	107.1	70/6	96.6	58.15/6	94
April	*16.10	93.6	+11.45	87.6	177.50	76.7	194.75	82.5	335.75	72.6	10.00	92.6	1.80	107.1	70/6	96.6	57.7/6	92
Mei	*16.325	94.9	+11.00	84.1	168.50	72.8	192.50	81.6	334.50	72.3	13.10	121.3	1.93	114.9	73/-	100.0	56.9/6	91
Juni	*16.125	93.7	+11.125	85.1	171.00	73.9	198.75	84.2	360.25	77.9	13.85	128.2	2.05	122.0	76/6	104.8	56.17 6	91
Juli	*16.20	94.2	12.175	93.1	175.25	75.7	200.50	85.0	382.50	81.7	16.45	151.4	2.05	122.0	87/-	119.2	58.2/-	93
Augustus	*15.35	89.2	11.825	90.4	170.50	73.7	90.50	80.7	376.50	81.4	17.25	159.7	2.05	122.0	90 6	124.0	58.19 6	95
September	14.80	86.0	11.95	91.4	170.0	73.5	04.75	86.8	360.25	71.9	25.50	236.1	2.05	122.0	94/6	129.5	58.15/-	94
October	15.75	91.6	12.325	94.3	175.50	75.8	18.75	92.7	367.75	79.5	31.10	289.0	2.0	122.0	118/-	161.6	58.7/6	94
November	16.025	93.2	12.60	96.4	177.75	76.8	15.00	91.1	381.50	82.7	38.25	353.7	1.81	107.7	120/6	165.1	57 6/6	92
December	15.4	89.5	12.20	93.3	173.50	74.9	210.75	89.3	373.5	80.8	19.00	175.9	1.75	104.2	99/6	136.3	56.19 6	91
Januari 1927	15.225	88.5	12.50	95.6	165.00	71.3	222.25	94.2	362.50	78.4	13.35	123.7	1.75	114.2	85/6	117.3	55.7/6	89
Februari	15.225	84.5	13.05	99.8	167.00	72.1	230.00	97.5	373.75	80.8	12.10	112.0	1.70	101.2	83/6	114.4	54.16/-	88
Maart	15.05	87.5	12.70	97.1	164.50	71.1	219.25	92.9	334.75	76.7	11.25	104.2	1.26	75.0	81/-	111.0	55.17/-	89
April	14.80	86.0	12.825	98.1	173.00	74.8	37.50	100.6	351.50	76.0	11.00	101.9	1.22	72.6	80/-	109.6	55.26/-	88
Mei	15.75	91.6	13.575	103.8	172.75	74.6	258.25	109.4	373.75	80.8	10.95	101.4	1.22	72.6	74/-	101.4	54.14/-	88
Juni	15.60	90.7	13.20	101.0	175.25	75.8	245.0	104.2	372.75	80.6	11.00	101.9	1.22	72.6	70/-	95.9	54.26/-	87
Juli	15.10	87.8	12.05	92.2	171.50	74.1	235.75	99.9	367.75	79.5	11.10	102.8	1.22	72.6	70/-	95.9	53.19/-	86
Augustus	14.875	86.5	11.45	87.6	178.50	77.1	252.50	107.0	368.25	76.6	11.05	102.3	1.22	72.6	69/-	94.5	55.5/6	89
September	14.70	85.5	12.15	92.9	179.50	77.5	232.25	98.8	368.50	79.9	10.90	100.9	1.22	72.6	65/-	89.0	54.13/-	88
October	13.725	79.8	11.45	87.6	178.75	77.2	230.50	97.7	359.00	77.6	10.40	100.9	1.22	72.6	65/-	89.0	55.5/-	89
November	13.45	78.2	12.125	92.7	184.75	79.8	233.25	98.8	349.75	75.6	10.65	98.6	1.22	72.6	65/-	89.0	55.11/-	89
December	13.40	77.9	12.575	96.2	201.00	86.8	2 6.25	104.3	348.25	75.3	10.60	98.1	1.22	72.6	65/-	89.0	60.2/-	96
Januari 1928	13.50	78.5	12.70	97.1	207.50	89.6	247.75	105.0	361.00	78.0	10.30	95.4	1.22	72.6	65/-	89.0	62.1/-	99
Februari	13.80	80.2	12.875	98.5	226.50	97.8	243.75	103.3	361.00	78.0	10.00	92.6	1.21	72.0	65/-	89.0	61.12/-	99
Maart	14.00	84.9	14.00	107.1	240.75	104.0	255.75	108.4	350.75	75.8	9.95	92.1	1.19	70.8	65 6	89.7	61.3/6	98
April	15.30	89.9	14.975	114.5	239.50	103.5	261.00	114.6	358.25	77.5	10.05	93.1	1.19	70.8	66/-	90.4	61.14/6	99
Mei	15.30	88.9	15.175	118.4	238.50	104.0	260.75	110.5	372.00	80.4	10.60	98.1	1.19	70.8	66/-	90.4	62.15/-	101
Juni	14.375	83.6	14.275	109.2	234.00	101.0	252.50	107.0	365.25	79.0	10.10	93.5	1.19	70.8	66/-	90.4	63.17/-	102
Juli	11.25	82.8	13.075	100.0	246.75	1 6.6	241.00	102.1	359.75	77.8	10.10	93.5	1.19	70.8	66/-	90.4	62.18/-	101
Augustus	12.00	69.8	12.625	96.6	214.75	92.8	226.75	96.1	350.75	75.8	10.05	93.1	1.21	72.0	66/-	90.4	62 10 6	100
September	11.65	67.7	11.575	88.5	168.75	85.9	198.25	84.0	350.75	75.8	10.00	92.6	1.21	72.0	66/-	90.4	63.8/-	102
October	12.275	71.4	12.27	93.8	218.50	94.4	189.50	80.3	366.00	79.1	9.95	92.1	1.19	70.8	66/-	90.4	65.12/-	105
November	12.335	71.7	12.075	9 4	227.25	98.2	185.50	78.6	363.25	83.5	10.20	94.4	1.18	70.2	66/-	90.4	67.18/-	103
December	12.31	71.5	11.90	91.0	220.25	95.1	180.50	76.5	373.75	80.8	10.10	93.5	1.18	70.2	66/-	90.4	70.31/-	106
7 Januari 1929	12.00	69.8	11.75	89.9	224.00	96.8	181.00	76.7	385.00	78.9	—	—	1.18	70.2	66/-	90.4	74.12/6	120

1) Men zie voor de toelichting op dezen staat de nummers van 8 en 15 Augustus 1928 (No. 658 en 659) pag. 689/90 en 709. 2) = Western vóór de invoering * Manitoba No. 3. † Zuid-Russische.

SUIKER.

Ook de afgelopen week bleven de verschillende suikermarkten lusteloos gestemd.

In Amerika daalde de waarde voor ruwsuiker tot 2 dc. c. & fr. New York op basis van Cubasuiker. Raffinadeurs kochten eenige ladingen.

Op de termijnmarkt brokkelden prijzen verder af, tot aan het einde der week eene kleine verbetering intrad. De markt te New York sloot op de volgende noteeringen: Jan. 1.98; Mrt. 2.04; Mei 2.13; Juli 2.19; Sept. 2.25; en Sp. Centrifugals 3.77.

De laatste Cuba statistiek is als volgt:

	1928	1927	1926
	Ton	Ton	Ton
Cubaansche prod. tot 2 Jan.	4.037.833	4.508.521	4.884.658
Consumptie	95.255	161.000	157.500
Weekoutv. afscheephavens...	26.285	10.200	9.684
Totaal sedert 1 Jan.	3.898.769	4.276.448	4.729.877
Weekexport	52.235	56.313	41.094
Totale export sedert 1 Jan. ...	3.728.618	4.064.131	4.660.136
Voorraad afscheephavens....	124.403	212.314	69.741
Voorraad Binnenland	89.557	71.070	—

F. O. Licht publiceert eene nieuwe raming van den Europ. bietsuikerroogst, welke 150.000 tons hooger is gegrepen dan zijn vorige raming. De verhoogingen voor Duitschland, Frankrijk, Polen en Roemenië zijn toe te schrijven aan het feit, dat het gewicht der bieten nog gedurende den oogst meer is toegenomen dan in normale jaren, zonder dat het suikergehalte in verhouding afnam.

De gedetailleerde cijfers zijn als volgt:

	1928/19: 9	1927/1928	
	4e Raming	3e Raming	Opbrengst
	31.12'28	30.11'28	
Duitschland	1.785.000	1.725.000	1.664.766 Tons
Tsjecho Slowakije ..	1.050.000	1.050.000	1.239.155 "
Oostenrijk	110.000	110.000	110.000 "
Hongarije	210.000	210.000	186.701 "
Frankrijk	880.000	860.000	863.205 "
België	265.000	265.000	273.113 "
Nederland	310.000	310.000	259.964 "
Denemarken	165.000	165.000	142.800 "
Zweden	160.000	160.000	145.335 "
Polen	740.000	700.000	566.961 "
Italië	380.000	380.000	284.276 "
Spanje	238.000	238.000	259.964 "

Brittannië	245.000	245.000	228.910 Tons
Andere landen	329.000	304.000	313.579 "

Tot. Europa z. Rusland	6.067.000	6.717.000	6.538.733 Tons
Rusland	1.380.000	1.380.000	1.501.986 "

Tot. Europa incl. Rusl.	8.247.000	8.097.000	8.040.719 Tons
-------------------------	-----------	-----------	----------------

In Engeland was de handel op de termijnmarkt vrij levendig. De noteeringen liepen echter tusschen 3 d. en 3 3/4 d. terug. Het slot der ruwsuikermarkt was als volgt:

Jan. ...	Sh. 9/-	Aug.	Sh. 9 1/4
Maart ..	8 1/14	Sept.	9 1/14
Mei ..	9,0%	Dec.	9,7%

Raffinadeurs verlaagden hunne prijzen met 6 d. voor alle posities.

De zichtbare voorraden zijn volgens Czarnikow:

	1928	1927	1926
	Ton	Ton	Ton
Duitschland 1 Dec.	1.225.000	989.000	993.000
Tsjechoslowakije 1 Dec.	702.000	789.000	629.000
Frankrijk 1 Dec.	439.000	450.000	399.000
Nederland 1 Dec.	219.000	199.000	212.000
België 1 Dec.	180.000	165.000	129.000
Polen 1 Dec.	286.000	229.000	220.000
Engeland 1 Dec. geïmpt. suiker	144.000	183.000	354.000
" 1 " Binnenl. suiker	46.000	33.000	18.000

Totaal Europa ..	3.271.000	3.037.000	2.954.000
V.S. Atlant. havens 28 Nov. ...	204.000	200.000	251.000
Cubaansche Havens 1 Dec. ...	287.000	344.000	195.000
Cuba binnenland 1 Dec. ...	177.000	163.000	46.000
Totaal	3.939.000	3.744.000	3.146.000

Op Java verkochten de V.I.S.P. een belangrijk quantum (350.000 tons) Superieur uit oogst 1929 tot f 13.- met optie tot verscheping bewesten Suez tot f 11,75. Ook werd wat Hoofdsuiker uit dezen oogst tot f 11,75 verkocht (laatste prijs f 12,25). De markt voor tweedehands suiker was vrij vast en prijzen trokken f 1/4 à f 3/8 aan.

Hier te lande was de markt de afgelopen week kalm gestemd zonder noemenswaardige prijsveranderingen. De markt sloot als volgt: Jan. f 13 1/4; Mrt. f 13 1/2; Mei f 13 3/4; Aug. f 13 7/8 en Dec. f 14 1/8, alles verkoopers, met koopers tot f 1/8 à f 1/4 lager. De omzet bedroeg 2000 tons.

KOFFIE.

De vaste stemming, waarin het artikel op den eersten beursdag van het jaar opende, was reeds den volgenden dag

N. GROOTHANDELSPRIJZEN 1)

TIN	KATOEN	WOL	WOL	RÜBBER 4)	SUIKER	KOFFIE	THEE	Indexcijfer	Indexcijfer
Locoprijzen	for Middling	gekamde	gekamde	Standaard	Witte kristal-	Robusta	Afl. N.-l. theev.	v/h. Centr. B.	van Thee.
Londen per	locoprijzen	Australische,	Australische,	Ribbed Smoked	suiker loco	Locoprijzen	A'dam gem. pr.	v. d. Stat.,	van Thee.
Eng. ton	New York	Merino, 64's Av.	Crossbred Colonial	Sheets	R'dam/A'dam.	Rotterdam	Java- en Sumatra	herleid	1913=100
	per lb.	loco Bradford	Carded,	loco Londen	per 100 K.G.	per 1/2 K.G.	per 1/2 K.G.	van 1913=100	tot 1925=100
		per lb.	50's Av. loco	per lb.				tot 1925=100	tot 1925=100
£	%	\$ cts.	%	pence	%	Sh.	%	cts.	%
1.17/-	100,0	23,25	100,0	55,10	100,0	29,50	100,0	2/11,625	100,0
3.6/-	168,2	20,75	89,2	48,75	88,6	26,00	88,1	3,4,25	113,0
5.3/-	109,3	20,55	88,4	46,50	84,5	25,00	84,7	2,7,625	88,8
7.14/-	109,1	19,40	83,4	47,50	86,4	25,50	86,4	2,5,125	81,8
2.19/6	106,1	19,10	82,1	47,50	86,4	25,00	84,7	2,1,25	70,9
4.14/6	102,6	18,95	81,2	47,50	86,4	24,25	82,2	1,10,5	63,2
8.13/6	102,6	18,45	79,3	47,50	86,4	24,00	81,4	1,8,375	57,5
1.6/-	104,2	18,80	80,9	47,50	86,4	23,75	80,5	1,8,375	57,5
3.10/6	112,5	18,45	79,3	47,75	86,8	24,50	83,1	1,7,625	55,1
7.19/6	117,6	17,35	74,3	48,75	88,6	25,25	85,6	1,8,125	56,5
8.1/6	117,7	12,90	55,5	44,75	81,4	24,00	81,4	1/8	56,1
9.1/6	117,3	12,60	54,2	44,75	81,4	24,50	83,1	1/6,5	51,9
9.13/6	114,4	13,45	57,5	45,00	81,8	25,25	85,6	1,7,375	54,4
8.6	114,2	14,15	60,6	46,25	84,1	26,00	88,1	1,7,125	53,7
2.15/-	119,4	14,25	61,3	47,75	86,8	26,50	89,8	1,8,25	56,8
4.11/-	116,1	14,75	63,4	47,50	86,4	26,25	89,0	1,7,875	55,8
5.12/-	112,9	16,15	69,5	47,00	85,5	26,00	88,1	1,7,75	55,4
6.9/6	113,2	16,85	72,7	47,25	85,9	26,00	88,1	1/6	50,5
9.15/6	110,7	17,90	77,0	48,50	88,2	26,50	89,8	1,4,75	47,0
2.6	111,5	19,70	84,7	48,50	88,2	26,50	89,8	1,5,25	47,8
7.12/6	109,8	22,05	94,4	50,0	90,9	26,50	89,8	1,4,25	45,6
4.2/6	109,9	20,65	88,8	50,25	91,4	26,75	90,7	1,4,375	46,0
4.6	109,9	20,25	87,1	52,25	95,0	28,50	96,6	1/6,5	51,9
9.13/6	101,8	19,70	84,7	51,50	93,6	28,75	97,3	1,7,75	55,4
5.11/-	97,4	19,25	82,8	53,00	96,4	29,75	100,8	1,7,25	54,0
8.10/6	89,2	18,35	78,9	51,75	99,5	31,75	107,6	1,3,75	44,2
1.17/6	89,9	19,35	83,2	55,0	100,0	33,25	112,5	1,0,75	35,8
8.6/-	89,5	20,65	88,8	54,50	99,1	33,00	111,9	-9,375	26,3
9.13/-	88,1	21,55	92,7	54,25	98,6	32,25	109,3	-9	25,3
7.8/6	83,4	21,35	91,8	55,50	100,9	31,75	107,6	-9,25	26,0
9.19/-	80,9	21,75	93,5	53,00	96,4	31,25	105,9	-9,25	26,0
1.18/-	80,9	19,30	83,0	51,75	94,1	30,00	101,7	-9,25	26,0
4.7/6	81,9	18,5	79,8	47,00	85,5	29,00	98,3	-8,5	23,9
1.9/-	84,8	19,45	83,7	46,25	81,1	27,2,1	92,4	-8,8	24,7
8.10/6	88,8	19,90	85,6	47,25	85,9	27,50	93,2	-8,625	24,2
4.8/-	87,2	20,45	88,0	46,25	84,1	27,00	94,9	-8,5	23,9
8.2/6	82,0	20,00	86,0	47,00	85,5	28,50	96,6	-8,75	24,6

1) Huidige officiële noteeringswijze (Jan. 1928). 2) = Malting vóór de invoering van de huidige offic. noteeringswijze (Jan. 1928). 4) Jaar- en maandgemiddelden afgerond op 1/8 pence. 5) 4 Jan. 6) 3 Jan.

verdwenen, toen Brazilië iets lager afkwam. In de daarop volgende dagen bleef de markt kalm gestemd op verder verlaagde kost- en vracht-aanbiedingen van Rio en van Santos en op belangrijke verkoopen aan de termijnmarkt te New-York. Bij het afsluiten van dit Overzicht echter waren de berichten uit Brazilië weder iets vaster en waren de aanbiedingen van sommige afladers aldaar ook weder hooger, terwijl de termijnmarkt te New-York hogere slot-noteringen seinde naar aanleiding van inkoop op die markt voor Braziliaansche rekening. De offerten van Santos zijn op het oogenblik 1/- à 2/- lager dan in het vorige Overzicht vermeld, terwijl die van Rio 1/- à 1/6 lager zijn. Nederlandsch-Indië daarentegen bleef met Robusta onveranderd vast gestemd en de noteringen van sommige soorten zijn eer nog iets hooger.

Aan de loco-markt bleef vooral voor Robusta goede vraag bestaan en het weinige, dat op het oogenblik van Palembang nog bestaat, wordt op prijzen gehouden, die niet veel meer verschillen van die in het productieland. De officieele loco-noteringen bleven onveranderd 61½ ct. per ½ KG. voor Superior Santos en 51½ ct. voor Robusta.

Aan de termijnmarkt alhier liepen de noteringen ongeveer 1¼ ct. terug, doch zij herstelden zich daarna ¼ à ½ ct.

Een telegram uit Brazilië vermeldde, dat de limiet der dagelijkse aanvoeren in de haven van Rio voor den termijn van 16 tot 31 Januari verlaagd is van 7967 balen op 6906 balen.

De dezer dagen verschenen Statistiek van de Firma G. Durring & Zoon te Rotterdam geeft aan, dat in December de aanvoer geweest is als volgt:

	1928	1927	1926
	bn.	bn.	bn.
in Europa	696.000	1.079.000	791.000
„ Ver. Staten van Amerika	933.000	1.145.000	1.058.000
Totaal	1.629.000	2.224.000	1.849.000

De Aanvoeren in Europa en in Amerika tezamen gedurende het jaar 1928 bedroegen 22.014.000 balen tegen 21.530.000 balen in 1927 en 20.600.000 balen in 1926.

De Afleveringen in December waren:

	1928	1927	1926
	bn.	bn.	bn.
in Europa	740.000	935.000	784.000
„ Ver. Staten van Amerika	901.000	1.063.000	969.000
Totaal	1.641.000	1.998.000	1.753.000

De Afleveringen in Europa en in Amerika tezamen gedurende het jaar 1928 waren 21.779.000 balen tegen 21.589.000 balen in 1927 en 20.649.000 balen in 1926.

Vanaf 1 Juli tot 31 December waren de Aanvoeren in Europa en in Amerika tezamen 9.803.000 balen tegen 10.867.000 balen in 1927 en 10.263.000 balen in 1926, terwijl de Afleveringen bedroegen 10.201.000 balen tegen 11.001.000 balen in 1927 en 10.009.000 balen in 1926.

De zichtbare voorraad in Europa was op 31 December 1928 — 1.868.000 balen tegen 1.912.000 balen op 1 December. In Amerika bedroeg hij 783.000 balen tegen 751.000 balen op 1 December. In Europa en in Amerika tezamen was de zichtbare voorraad dus op 31 December 1928 — 2.651.000 balen tegen 2.663.000 balen op 1 December. Hij bedroeg op 31 December 1927 — 2.416.000 balen en op 31 December 1926 — 2.475.000 balen.

De zichtbare wereldvoorraad was op 31 December 1928 — 5.172.000 balen tegen 5.269.000 balen op 1 December en 5.268.000 balen op 31 December 1927 (in deze cijfers zijn niet begrepen de voorraden in het binnenland van Sao Paulo, waarvan het cijfer van 31 December 1928 nog niet bekend is, doch die op 1 December bedroegen 13.205.000 balen en op 31 December 1927 — 13.120.000 balen).

De prijzen van gewoon goed beschreven Superior Santos op prompte verschepping zijn thans ongeveer 101/- à 103/- per cwt. en van dito Prime ongeveer 103/6 à 105/-, terwijl zij van Rio type New-York-7 met beschrijving, prompte verschepping, bedragen 77/- à 78/-.

Van Robusta op aflading van Nederlandsch-Indië zijn de prijzen in de eerste hand op het oogenblik:

Palembang Robusta, Januari-verschepping, 41¼ ct.; Benkoelen Robusta, Januari-verschepping, 41¼ ct.; Mandheling Robusta, Januari-verschepping, 44½ ct.; W.I.B. f.a.q. Robusta, Januari-verschepping, 53 ct., alles per ½ KG., cif., uitgeleverd gewicht, netto contant.

De slot-noteringen te New-York van het aldaar geldende gemengd contract (basis Rio No. 7) waren:

	Mrt.	Mei	Sept.	Dec.
7 Januari	\$ 15.22	14.41	13.38	13.05
31 December	„ 15.69	14.92	13.90	13.60
26 December	„ 15.20	14.45	13.55	13.09
17 December	„ 14.60	13.93	13.—	—

Rotterdam, 8-Januari 1929.

VRACHTENMARKT.

Door de vele vacantedagen ging op de vrachtenmarkten slechts weinig om en vertoonden de vrachten nagenoeg geen verandering sinds het vorige bericht.

Onderstaand staatje geeft een overzicht van de hoogste en laagste vrachten, welke gedurende het afgelopen jaar op verschillende vrachtenmarkten werden betaald.

Engeland (Wales).

Kolen.	Hoogste	Laagste
	vracht.	
Rouaan	5/4½ d.	3/3 d.
Gibraltar	9/3 d.	6/6 d.
West-Italië	10/6 d.	6/9 d.
Port-Said	12/9 d.	8/9 d.
Las Palmas	10/3 d.	7/3 d.
Buenos Aires	15/3 d.	9/9 d.

Noord-Amerika.

Kolen.		
West-Italië	\$ 2.55	\$ 2.25
Beneden La Plata havens	\$ 4.20	\$ 3.10
Rio	\$ 4.15	\$ 3.00
Graan. (Northern Range).		
U.K.	3/10½ d. p. qtr.	2/6 d. p. qtr.
Continent	16 c. p. 100 lbs.	12 c. p. 100 lbs.
Middellandsche Zee	19½ c. p. 100 lbs.	14 c. p. 100 lbs.
U.K./Continent (Noord Pacific)	35/9 d.	25/9 d.

Zuid-Amerika.

U.K./Continent (San Lorenzo)	26/9 d.	17/6 d.
Middellandsche Zee (San Lorenzo)	27/-	19/-
U.K./Continent (Buenos Aires)	25/3 d.	16/-
Middellandsche Zee (Buenos Aires)	23/6 d.	18/6 d.
U.K./Continent (Bahia Blanca)	25/-	17/-
Salpeter.		
Continent	30/6 d.	19/-
Vereenigde Staten (Atlantische Zijde)	\$ 6.00	\$ 4.00

Oosten.

Britsch-Indië. Middell. Zee/U.K./Continent		
U.K./Continent	26/- d.w.	19/- d.w.
Saigon	38/6 d.	28/3 d.
Burmah	30/-	25/-
Wladivostok	36/9 d.	27/6 d.
(R'damen/of Hamburg)	40/-	26/-
	(gedeelt. lading).	(gedeelt. lading).
Australië. (Zuid of Victoria) Middell. Zee/U.K./Cont.		
U.K./Cont.	45/-	32/-
Zuid-Afrika. Durban/Singapore	11/-	9/-
Mauritius. U.K.	27/6 d.	23/-

Donau.

Graan. Continent	15/-	13/-
Zwarte Zee.		
Graan. Continent	13/6 d.	10/6 d.
Middellandsche Zee.		
Erts. Melilla/Rotterdam	5/6 d.	4/7½ d.
Bona/Rotterdam	5/-	4/1½ d.
Hornillo Bay/Middlesborough	7/9 d.	7/-
Katoen-zaad. Alexandrië/Hull	10/- per 60 c.f.	8/9 d.
Fruut. Spanje/U.K. (90,000 c.f.)	32/6 d. per 100 c.f.	24/- per 100 c.f.

Golf van Biscaye.

Erts. Bilbao/Rotterdam	6/4½ d.	4/9 d.
„ /Cardiff	6/6 d.	5/6 d.
„ /Middlesborough	7/3 d.	6/3 d.

Time Charter.

Groote Tonnage	4/9 d.	3/6 d.
----------------------	--------	--------

RIJNVAART.

Week van 30 December 1928 t/m. 5 Januari 1929.

De algemeene toestand bleef vrijwel ongewijzigd. Bij matige vraag naar scheepsruimte bleef deze ruimschoots voldoende. De vrachten ondergingen geen verandering, met uitzondering naar den Bovenrijn, waar in verband met den eventueelen winter, hoofdzakelijk daghuur gevorderd en in enkele gevallen ook betaald werd. De ertsvracht bedroeg f 0,40/50 met resp. ¼ en ½ lostijd. Naar Mannheim betaalde men ca. f 1.10 per last over scheepsgrootte, alsmede 2 en 2½ cent daghuur per ton. Het sleeploon liep terug van 55 ct. tot 40 ct. tarief. De waterstand was sterk vallend. Naar den Bovenrijn werd op ca. M. 2.20 en naar de Ruhrhavens op vollen diepgang afgeladen.

In de Ruhrhavens ging niet bijzonder veel om. Scheepsruimte aldaar bleef voldoende beschikbaar. De vracht voor exporokolen naar Rotterdam liep terug tot M. 1.10 per ton, incl. sleeploon.